

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Zrinyi N-rul 1a.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis co-tă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

D. M. Bragadiru.

Marele industriaș și comerciant din București, domnul *D. Marinescu-Bragadiru* împlinește mâine, 29 Iunie v., 11 Iulie n. frumoasa vârstă de 70 ani.

Cine n'a auzit de dl Bragadiru? Numele d-sale este unul din cele mai populare din România. Dela Severin la Dorohoi și din Carpați la Dunăre este cunoscută munca uriașă a acestui distins cetățean, pe terenul mai multor ramuri industriale a căror produse îi poartă numele cu cinste. Berea Bragadiru, spiritul Bragadiru și drojdia Bragadiru sunt tot atâtea articole care fac onoare industriei românești. Pe vremuri, când România plătea încă prime de export, alcoolul Bragadiru susținea victorios lupta cu produsele similare străine în porturile din Constantinopol, Smyrna, Triest etc. O parte mare din pâinea ce se consumă zilnic în orașele și satele României se prepară cu drojdia Bragadiru.

Fiind negustor născut în București, dintr-o veche familie dela țară, din județul Dâmbovița, dl Bragadiru, mulțumită însușirilor d-sale alese, a reușit să ajungă unul din cei mai considerați și mai respectați fruntași ai Țării Românești. Intr'adevăr, onoarea de a fi considerat printre fruntașii unei țări și ai unui popor nu aparține numai literaților, artiștilor, oamenilor politici de valoare și savanților de elită, ci și acelor, cari au reușit printr-o muncă titanică, inteligentă și dreaptă să dea viață și splendoare unei întregi ramure de activitate omenească într-o țară. Și aceasta se poate spune cu drept cuvânt despre dl Bragadiru.

Dotat cu o inteligență înaltă, cu o putere de muncă extraordinară, cu mult bun simț practic, și cu un spirit de întreprindere cum rar se vede, d-sa a știut să creeze pe terenul industriei agricole cele mai mari și mai moderne întreprinderi din câte există în România, și care se pot compara cu succes cu ori care altele similare din străinătate.

Și dl Bragadiru a reușit, fiindcă s'a ținut de treabă, și-a văzut de meserie, — vorba românească, — nu s'a amestecat nici în politică, nici nu s'a boerit după ce a ajuns la avere, ci a continuat să muncească și muncește și azi cu aceeași intensitate ca la tinerețe. — Și de câte ori n'a fost solicitat să-și pună candidatură la Cameră și la Senat! Dar d-sa n'a primit nici odată, preferind să-și conducă netulburat vastele sale întreprinderi, și bine a făcut. Iar dacă l'ar fi prins vre-odată gândul

sau ambiția să se aleagă deputat or senator, fie cu sprijinul, fie mai ales contra voinței unui guvern, dl Bragadiru ar fi fost unicul om în România, care ar fi putut da cu succes lupta contra oricui, atât de mare e popularitatea d-sale, mai ales în București.

Pe urma activității acestui om de bine, s'au hrănit și se hrănesc de vr'o patruzeci de ani încoace mii și mii de oameni, iar statul român a încasat pe urma vastelor întreprinderi ale dlui Bragadiru sub formă de taxe fiscale, de acize, imposit, de taxe vamale și de transport sume fabuloase, care se pot calcula fără exagerare la o sută cincizeci până la 160 milioane.

Dl Bragadiru este un adevărat părinte pentru funcționarii și lucrătorii săi, cari îl adoră, și felul d-sale delicat și nobil de a trata cu ei a devenit proverbial. În cazuri de boale, de nenorociri sau de moarte, d-sa îi ajută cu mâna largă, servind pensii văduvelor și orfanilor. Din casa d-sale nimeni n'a ieșit nici odată neîncurajat. Apoi câți tineri au învățat și învață și acum carte pe cheltuiala domnului Bragadiru. Și la școli mai mici, și la școli mai înalte, atât în țară cât și în străinătate. Iar d-sa când face binele îl face după cunoscutul dicton: „La facon dont on donne vaut mieux que ce qu'on donne” (felul cum dăm prețuște mai mult decât ceiașe dăm).

Ziarele din București anunțau zilele trecute că dl Bragadiru voiește să-și încoroneze jubileul său de 70 ani printr'un act de generoasă și rară filantropie. D-sa a cumpărat un vast teren în apropierea fabricelor sale, pe care va construi locuințe practice și igienice, spre ale dării personalului său administrativ și muncitoresc. De curând d-sa a dăruit un aeroplan pentru flota aeriană a României și o sumă însemnată pentru palatul sindicatului ziaristilor din București.

Nu numai românii din țară, ci și cei din Ardeal și Ungaria, — reprezentați prin multe elemente destoinice în numerosul personal al întreprinderilor Bragadiru, se asociază din toată inima la serbătorirea acestui om de bine, a cărui muncă rodnică și inteligentă de o jumătate de secol pe terenul industrial și comercial a contribuit în mare măsură la ridicarea nimbului economic al României.

Urăm domnului D. M. Bragadiru să trăiască ani mulți și fericiți, fiind și pe mai departe, pentru toți românii, pildă vie de adevărat și rodnic patriotism.

Aviatica română.

De Inginerul D. David.

București, 8 Iulie n.

Rezultatele meetingului dela Aspern, la care în punctele cele mai dificile, cari formează miezul chestiunii aviatice, Vlaicu „al nostru” a obținut succesele cele mai frumoase ne îndreptătesc la cea mai largă bucurie și la o justă mândrie națională.

Dar dincolo de aceste sentimente, la cari nu-i bine să ne oprim, dacă nu vrem să fie documentul slăbiciunii, nu al tăriei noastre, se proiectează deja o problemă serioasă, o problemă mare națională de îndatoriri, de cari e bine să ne dăm seama, dacă voim ca triumful fiului neamului nostru să se fructifice într'o isbândă culturală a neamului întreg. E problema aviatice române, care a devenit actuală cu meetingul dela Viena și a cărei viață datează deja de mai de mult, dar de a cărei vigoare, pe lângă modestia mijloacelor, ce am depus spre sprijinirea ei, am rămas uimiți, după ce ne-au deschis ochii străinii. Am ajuns în chipul acesta să serbăm un fel de renaștere a aviatice române și încă în împrejurările cele mai frumoase.

Problema aceasta a aviatice române se poate cuprinde în două puncte și anume cumularea interesului *material și moral* al întregului neam românesc pentru sprijinirea ei. Va fi nevoie în primul rând și mai ales acum la început de *sprijinul material*. Lui Vlaicu, care deocamdată e identic cu conceptul aviatice noastre, va trebui să-i creăm toate condițiunile, pentruca să-și poată desfășura calitățile lui extraordinare de constructor, să-și desăvârșească opera, acest surprinzător făc al încrucișării fecunde a geniului poporului nostru cu belșugul culturii apusene, ceace numai ușor nu ne va face sprijinul.

Pentruca fără să voim a reduce câtuș de puțin valoarea rezultatelor admirabile de până acum, bine înțeles cucerirea văzduhului pe seama noastră a tuturor, idealul care s'gude din temelii azi sufletul omeneș, e încă înainte. Rezultatele lui Vlaicu îndreptătesc la cele mai frumoase speranțe și sprijinul cel mai larg din partea poporului nostru întreg e o datorie. Va trebui să aibă prilejul să poată construi și experia mai departe, și în chipul acesta se va desprinde progresul și perfecționarea. Vor trebui pentru acest scop atelier, brațe muncitoare, câmp de experiențe și înainte de toate bani și iar bani. Acestea deja prezintă atâtea jertfe, încât cu greu ni le-am putea închipui realizabile numai prin sprijinul publicului românesc. O mare parte de îndatoriri va trebui să o ia asupra-și, credem, statul român. Chestiunea atelierului și a câmpului de experiențe va trebui resolvită în chip de instituție trainică, dedicată exclusiv intereselor aviatice și anume în măsura cea mai largă, mai liberală posibilă.

În urma rezultatului meetingului din Viena, credem că-i va putea da și armata română sprijinul său de fundamentală importanță, prin construirea de aparate Vlaicu chiar în interesul armatei. Dar va fi de lipsă pe lângă aceasta și de sprijinul cât mai intensiv al întregului public românesc și anume în conștiința, că din ce va fi mai puternic acest sprijin, cu atâta se va accelera progresul cauzei române și că din combinarea amândouă numai să poate aștepta un avânt serios.

Alături de sprijinul material vor trebui puse bazele organizării sprijinului morai al poporului nostru. Ar fi bine să se găsească și între români, după exemplul națiunilor străine, tineri cu nervi și inimă oțelită, cari pe lângă priceperea și mijloacele recerute, vor prelua apostolia fermecătoare a pilotajului. Va trebui deșteptat un interes cald în cercuri cât mai largi pentru cauza aviatice, căci pe lângă că dela interesul moral va depinde cel material, dar din atmosfera aceasta caldă de preocupare cu problemele aviatice vor fi chemate să răsără îndemnuri noi, să se recreeze succrescențe aviatice române. Aceste îndemnuri vor contribui la progresul cauzei și scurse laolaltă vor avea să sape matca largă a manifestațiunilor aviatice române.

Pentru împlinirea acestor variate probleme, pentru organizarea interesului material și moral va trebui să prindă viață o societate aviatice română, după chipul și asemănarea atâtor societăți ce există deja la popoarele apusului. Sediul natural i-ar fi Bucureștii și bine înțeles până la împuterirea mișcării aviatice abea va avea alte agende ca organizarea și administrarea sprijinului material. Ar putea fi o îmbrățișare a întregii suflări românești sub flamura cuceririi văzduhului și a aservirii tuturor energiilor naționale, de cari dispunem în serviciul progresului nostru. În semnul paserii majestore, pentru care nici Carpații nu vor mai forma granițe între frați, pe lângă oareșcare dosă de optimism putem spera o frumoasă nouă epocă în desvoltarea poporului nostru. Dela hărnicia noastră va depinde intrucât se va realiza și nu ne vom

trezi într-o bună dimineață cu paserea măiastră în văzduh — și noi cu mâna goală.

Dar și până la înjghebarea societății, o colectă națională pentru ajutorarea construcției lui Vlaicu III, *ar fi răspunsul cel mai demn bravului învingător dela Aspern.*

Episcopia ungurească.

„Verbum caro factum est — cuvântul trup s'a făcut”, anunță în elan de biruință ziarele ungurești. Ministrul de externe al monarhiei, contele Berchtold, i-a comunicat ieri (Marți) oficial ministrului președinte ungar Lukács, că scaunul papal, în baza hotărârei comisiei de propoganda fide, a admis atât înființarea episcopiei gr. cat. ungurești cu sediul în Hajdudorog, cât și instituirea unui vicariat al noii episcopii, pentru săcuime. Decretul referitor a fost confirmat și prin o bulă specială a papei, înmănată tot ieri principelui de Schönburg, ambasadorul papal al monarhiei. Episcopia ungurească va rupe dela sânul bisericii noastre unite: 44 comune din dieceza Orăzii, 4 din dieceza Gherlei și toate comunele cu credincioși gr. cat. din cele patru comitate săcuiești. Aceste din urmă vor sta sub paza vicariatului special. Va avea de toate 120 de comune cu peste 200,000 de credincioși răpiți.

Toate acestea — spun ziarele ungurești — spre mărirea lui Francisc Iosif I., a Papei Piu X., a guvernului și a onora din episcopii bisericilor gr. catolice. S'a terminat un capitol de lupte îndelungate, date cu multă cerbicie împotriva noastră și se deschide un nou capitol, nu de lupte, ci de sdrobire definitivă a drepturilor bisericii române gr. catolice. Toate opintirile noastre s'au dovedit zadarnice. Am fost părășiți în modul cel mai crud și de monarhul și de papa dela Roma. Istoria ne pune de-acum la răscrucile viitorului.

Imbrânciți și palmuți până la sânge, — cari trebuie să fie de-acum faptele noastre? Care hotărârea și care cărarea?

Și de ce ne temem oare să traducem în faptă ceia ce vibrează adânc în conștiința noastră

a tuturor? De ce e atât de neîndurat blestemul...?

Soarta tunurilor de oțel. Ministrul comun de război Auffenberg a cerut în consiliul de miniștri de ieri un plus de cheltuieli pentru investiția armatei cu tunuri de oțel în locul celor de bronz de până acum. Propunerea i-a sprijinit-o cu căldură ministrul de externe, contele Berchtold. La intervenirea ministrului de interne al Austriei, care s'a provocat la marea nemulțămire ce ar putea produce în popor împovărarea bugetului cu noi și însemnate cheltuieli, propunerea ministrului de război a fost luată dela ordinea zilei.

Prim-ministrul ungar Lukács și-a ridicat de asemenea cuvântul în contra propunerii ministrului de război. Întrebarea, cari tunuri sunt cele mai corespunzătoare, cele de bronz sau cele de oțel, a fost de multe ori discutată. Când s'au construit tunurile, ce le are armata în timpul de față, cei mai mulți specialiști s'au pronunțat pentru tunurile de bronz. Astăzi însă dominează părerea că cele de oțel sunt mai bune și nu va trece mult timp, când și armata noastră va fi înzestrată cu tunuri de oțel.

Consiliul de miniștri din Viena. Abia ieri după amiază au luat sfârșit desbaterile consiliului comun de miniștri, întrunit alaltăieri dimineață în Viena. Asupra rezultatului acestor desbateri, ministrul de externe publică următorul comunicat oficios:

Azi după amiază s'au terminat desbaterile consiliului de miniștri. S'a stabilit definitiv bugetul celor 3 miniștri comuni. În special bugetului ministrului comun de război și al amiralității s'a fixat conform învoielilor făcute în delegațiuni. S'a discutat apoi chestiunea suboficerilor, care s'a regulat în senzul proiectelor ministerului de război. Amănuntele acestei chestiuni vor fi elaborate abia în decursul verii astfel că delegațiunile ce se vor întruni la toamnă vor avea să rezolve proiecte concrete.

Conducerea partidului național român din Caraș-Severin a ținut Sâmbătă seara ședință în Lugoj sub preșidiul dlui Dr. G. Dobrin și luând act de comunicatul Comitetului central al partidului național român, a decis a face pregătirile de trebuință pentru mai multe adunări populare ale partidului pe teritoriul comitatului Caraș-Severin, adastând comunicarea timpului, ordinei de zi și a proiectelor de moțiune din partea comitetului central.

Mai departe a luat cu regret la cunoștință, că s'a făcut încercarea a ținea pe teritoriul co-

Din literatura Italiană

GABRIELE D'ANNUNZIO

Idolatrii.

(Nuvelă din Pescara.)

I.

Piața largă și nisipoasă scânteia de lumină. De jur împrejur, casele văruite priveau înroșite ca pereții unui cuptor încins, ce stă să se stingă. În fundul pieții, în pilaștrii bisericii roșii ca de granit, se reflectau norii; geamurile scânteiau de parea că ardea biserica înăuntru; chipurile sfinților păreau vii, atât ca culori, cât și ca atitudini; și întreaga biserică, sub lumina crepusculară, părea mai puternică, mai stăpână, peste casele Radusanilor.

Spre piață se îndreptau grupuri de bărbați și de femei, vorbind și dând din mâni. În suflutele tuturor, spaima superstițioasă creștea repede; în imaginațiile lor inculte se formau mii de icoane de pedepse cerești; iar șoaptele, vâităturile, rugăciunile, strigătele se amestecau, se transformau într'un sgomot profund, de uragan ce se apropie. Căci, de mai multe zile, după apusul soarelui, lumina aceea roșie rămânea pe cer, până noaptea târziu, luminând în chip tragic sunetele clopotelor, făcând câinii să urle.

— Giacobbe! Giacobbe! — strigară dând din

mâni câțiva bărbați, cari până atunci vorbiseră în șoapte, strânși lângă un pilastru al bisericii. — Giacobbe!

Ieși pe ușa cea mare și se apropia de ei, un bărbat nalt și slab, ce părea oficos, chel, cu o coroană de păr roșu împrejurul capului. Ochii lui mici, infundați în cap, animați de o patimă profundă, albicioși, se uitau șasi spre rădăcina nasului. Lipsa a doi dinți de sus, dădea gurei lui când vorbea și barbiei sale ascuțită, acoperită de peri rari, aspectul unui faun bătrîn. Iar restul corpului, forma o adunătură de oase, d'abea ascunsă de hainele ce purta, pe când pe mâni, pe brate, pe piept, pielea îi era acoperită de semne albastre, de înțepături făcute cu acul și cu praful de indigo, în amintirea mănăstirilor și sfinților pe cari îi vizitase.

Când fanaticul acesta se apropie de grupul de bărbați de lângă pilastru, o mulțime de întrebări porniră spre el: — Ce a zis părintele Consolo? O să scoată numai mâna de argint? N'ar fi fost mai bine bustul întreg? Când oca de lumânări erau? Numai trei zeci? Când începe să tragă clopotele?

Sgomotul se mărea în jurul lui Giacobbe; cei ce erau mai departe, se apropiară de biserică și din toate părțile, lumea se revărsa în piață și o umplu. Iar Giacobbe răspundea celor ce'l întrebau, le vorbea încet, ca și cum le-ar fi spus prevestiri depărtate: văzuse pe cer, în mijlocul sângelui o mână amenințătoare, pe urmă un vâl negru, pe urmă o sabie și o trimbită...

„Spune! Spune!” îl atâtau ceialalți, uitându-se unii la alții, apucați de dorința de a asculta lucruri minunate, pe când ceia ce spunea el, se răspândea din gură în gură, în toată mulțimea grămădită în piață.

II.

Roșata dela orizont se ridica încet spre zenit și tindea să acopere tot cerul. Peste copersurile caselor pluteau vapori ce păreau de metal topit și în lumina ce ploua din crepuscul, se amestecau raze sulfuroase violete și iridescente. O fâșie mai luminoasă se întindea peste o stradă care da pe malul râului, în fundul căreia se vedeau lucind apele, printre trunchiurile ploilor; iar dincolo de riu se vedea o parte din câmpia arsă, pe care vechile turnuri saracine se ridicau dintre ruinele zidurilor. Mirosea tare a fân cosit. Stoluri de rîndușele tăiau aierul, țipând.

Murmurul mulțimei, din când în când era întrerupt de tăcerea așteptării. Numele lui Pallura trecea din gură în gură și ici și colo se auzeau cuvinte de nerăbdare. Pe drumul ce venea dela riu, nu se vedea nici o căruță; nu erau lumânări și preotul Consolo din această pricină, întârziat să scoată moaștele, iar pericolul amenința. Panica cuprindea tot mai mult lumea adunată ca o turmă de oi, și care nu avea curaj să își ridice ochii la cer. Din piepturile femeilor începură să se rupă sughițuri și plânsul acela produse o consternare supremă a conștiințelor.

Însfârșit, clopotele începură să sune, și cum

mitatului
să și p
nări ale
niri lipsi
ția de p
rea conc
român.

In fir
publicul
tor parti
comitate
calea leg
ministra
interesu
de natu
advocat
tările de

Mag
se scrie
in form
despre c
terului,
din ideile
fiecărui
cile șco
racterul
cepe ca
și ideile
conturil
o critică
primite
modelată
formare

Intr
torturat
zultatul
caracter
ne înfâl
nit și im
racter s
nat în s
cernute
toare. I
toți pro
foarte d
faptele
văluite
cu apa
zării.

Fată
fi relig
toria bi
trezirea
fletul s
gurile
tui de p
prin gin
nazil d

nu erau
toate ca

— S
Fu t
ajutor:
fețele p

— S

In u
cădelni
odădii
brațul s
be latin

— U

dere dig

La v
prinse
tutor și
mină ce
nate în
mare în
duceau
țioase;
petele c

— 7

Dar
când cl
auzi pe
clopotei
și multi

— E

Sosește

Câr

mijtatului o adunare a partidului sub flamură falsă și protestează contra considerării ca adunări ale partidului național român a unor întruniri lipsite de atribuțiile impuse de organizația de partid și convocate fără știrea și aprobarea conducerii comitatense a partidului național român.

În fine aduce și pe această cale la cunoștința publicului comitatului Caraș-Severin, aparținător partidului național român, că conducerea comitatensă de partid stă gata a interveni pe calea legii în mod gratuit în toate afacerile administrative la locurile competente, având cei interesați a se adresa direct în toate afacerile de natura aceasta secretarului Dr. Ioan Stoian avocat în Lugoj, de unde vor primi toate orientările de trebuință.

Maghiarizare — și un leac împotriva ei. Ni se scrie: E cunoscut rolul însemnat al ideilor în formarea caracterului nostru. Toate faptele, despre care zicem, că sunt emanațiunea caracterului, trebuie să fie întruparea voinței născute din ideile cristalizate și înrădăcinate în sufletul fiecărui individ. Mai ales ideile câștigate pe băncile școlii sunt pietrele fundamentale ale caracterului nostru, pentru că în vrâsta aceasta începe caracterul a îmbrăca o formă statornică, și ideile propovăduite de pe catedră determină contururile acestei forme acceptate fiind fără nici o critică. E evidentă deci însemnătatea ideilor primite în vrâsta aceasta, precum și importanța modelătoare a activității a profesorilor noștri în formarea caracterului.

Într'un liceu ungurese sufletul românesc e torturat prin o modelare dușmană firei lui, și rezultatul acestei schingiuri e o formă bizară de caracter ologit. În societatea noastră adeseori ne întâlnim cu figuri, cari în trupul lor bine hrănit și îmbrăcat ascund o formă fantastice de caracter scrințit, pentru că ideile ce li-s-au sămănat în suflet în gimnaziile ungurești, n'au fost cernute nici mai târziu prin critica minții gânditoare. Profesorii liceului din Salonta, precum toți profesorii din gimnaziile ungurești sunt foarte dibaci în arta pocirii de caracter. Ideile, faptele și atitudinea lor față de Români sunt învăluite în mantaua fătarniciei și de fapt stropite cu apa descântată a hărcei știrbe a maghiarizării.

Față de aceste fapte singura scăpare ne-ar fi religia, care se propune în limba română. Istoria bisericească ar fi foarte potrivită pentru trezirea și întărirea conștiinței naționale în sufletul schilăvit de idei protivnice lui însuși. Figurile glorioase ale bisericii noastre ar mântui de peire pe mulți studenți români pripășiți prin gimnaziile ungurești și în special prin gimnaziul din Salonta. O durere nețârnurită îți arde

sufletul văzând, cum vorbesc numai în sunetele nearticulate arpadiane fii dulci ai unor părinți români, rușinându-se de naționalitatea și limba lor! Și poate altcum ar fi, dacă la ora de religie li-s'ar vorbi frumos, în termeni elogioși despre venerabilele figuri ale trecutului nostru bisericesc, ba, unde reclamă claritatea și înțelegerea deplină a materialului, și despre îndrumătorii trecutului nostru politic și național.

Profesorul însuflețit e stăpân peste sufletul învățăcelului său și în entuziasmul său adevărat și curat e modelătorul caracterului lui.

Cei ce au urechi de auzit să audă!

Ens.

Rusia și Germania.

După întrevederea dela Port-Baltic.

Paris, 7 Iulie.

Întrevederea dela Port-Baltic dintre împăratul Wilhelm II și țarul Nicolae a concentrat, în zilele din urmă, cu desăvârșire atențiunea lumii politice europene asupra relațiilor în timpul din urmă așa de curioase dintre Germania și Rusia.

Cuprinsul conversațiilor dintre monarhi rămân cu asemenea ocazii un secret și chiar dacă transpiră ceva niciodată nu putem fi siguri cât adevăr este în ceea ce se vorbește. De obicei d'abea timpul, el care luminează totul ridicând vălul cu care prezentul ascunde unele evenimente politice, timpul va aduce lumină și asupra rostului adevărat al întrevederei dela Port-Baltic.

Din primul moment se învederează un lucru: această întrevedere nu poate fi agreabilă Franței și nici Angliei. Împăratul Wilhelm II face Rusiei curte și încă în mod foarte suspect și Franța cu drept cuvânt poate fi îngrijată de *trănicia alianței ruso-franceze*. Nici Angliei nu îi pot conveni manoperele îndrăznețe ale împăratului Wilhelm II, care la Potsdam a dat Rusiei consentimentul său pentru acțiunea Rusiei în Persia și poate acum, tot prin Rusia, să producă Angliei serioase dificultăți în Indii. Dar teama cea mare atât a Angliei cât mai ales a Franței este ca nu cumva Rusia să se angajeze față de Ger-

mania de a rămânea neutră într'un viitor război european în care Franța și Germania vor fi angajate ca dușmane.

Să vedem într'adevăr dacă temerile Franței sunt întemeiate.

Întâi de toate trebuie să observăm că nu putem ceti aceste temeri în articolele publicate de presa pariziană asupra întrevederei dela Port-Baltic. Ziarele franceze afectează o nepăsare și o încredere în fidelitatea Rusiei cari vor înșela pe ori cine care nu cunoaște tactul așa zicând diplomatic și sângele rece al presei franceze. Printre rânduri însă putem citi o îngrijorare serioasă. Tocmai faptul că Francezii accentuează așa de mult că întrevederea dintre țar și kaiser n'are nici o importanță deosebită este un semn că atribue acestei întrevederi destulă gravitate.

Ce caută împăratul Wilhelm II în Rusia? — aceasta este prima chestiune ce se pune. Ca să dăm un răspuns absolut *precis* este cu neputință, cel puțin deocamdată. Poate nici Wilhelm II n'ar putea spune precis ce-l aduce la Port-Baltic, ce *chestiune* anume. Un lucru este însă sigur: *scopul general al acestei vizite a fost de a strica politicele franceze*.

Germania a căutat de un șir lung de ani încoace, să sfărâme legăturile de alianță dintre Rusia și Franța, atrăgând pe cea dintâi în mrețele sale cu fel de fel de promisiuni și cadouri politice. Care este politica mare a Germaniei față de Rusia? Fără îndoială că aceasta: a rupe sau cel puțin a slăbi alianța Rusiei cu Franța, a îndruma politica rusă spre Asia și a *incurca pe ruși așa de adânc în acest continent încât ei să nu se mai poată gândi la o acțiune în Europa*. Apoi, liberată de Rusia, Germania vrea să angajeze în mod definitiv socotelile ei cu Franța și chiar cu Anglia.

Atâta tot că această politică a Germaniei a fost ținută cu ață albă și acum Rușii știu să răspundă la amăgirile Germaniei. Rusia s'a păcălit odată, și încă zdravăn, în Asia în războiul ei cu Japonia și este foarte decisă să nu mai repete acest joc care nu i-a adus nici un folos.

Am spus că o altă țintă a Germaniei în politica ei față de Rusia este de a o despărți

nu erau prea sus, vibrațiile bronzului atingeau toate capetele.

— San Pantaleone! San Pantaleone!

Fu un strigăt unanim, al disperărilor cerind ajutor: toți, în genunchi, cu mâinile întinse, cu fețele palide, implorau.

— San Pantaleone!

În ușa bisericii, în mijlocul fumului a două cădelnițe, apăru preotul Consolo, îmbrăcat în odăjdii brodate cu aur. Deasupra capului ținea brațul sfânt de argint, și ruga aierul zicând vorbe latinești:

— *Ut fidelibus tuis aeris serenitatem concedere digneris, Te rogamus, audi nos.*

La vederea moaștei, un delir de emoțiune cuprinsă mulțimea: lacrimi curgeau din ochii tuturor și prin vălul de lacrimi, ochii vedeau o lumină cerească ieșind. Din cele trei degete adunate în semn de binecuvântare. Brațul părea mai mare în aierul aprins; razele crepusculului produceau străfulgerări nenumărate în pietrele prețioase; mirosul de tămâie se risipea peste capetele celor îngenunchiați.

— *Te rogamus, audi nos!*

Dar când brațul a intrat iar în biserică și când clopotele au tăcut, în tăcerea de o clipă, se auzi pe drumul ce venea dela riu, un sunet de clopotei și toți se întoarseră spre partea aceea, și mulți ziceau:

— Este Pallura cu lumânările! Vine Pallura! Sosește Pallura!

Căruța venea scârțâind pe prundiș, trasă de

un cal sur, și când Giacobbe, împreună cu alții se apropiară, calul se opri, suflând pe nări. Și Giacobbe, care se alătură cel dintâi, văzu în fundul căruței corpul lui Pallura sângerând, și în cepu să răcească, dând din mâni spre mulțime:

— E mort! E mort!

III.

Trista veste se lăți ca un fulger. Lumea se grămădea împrejurul căruței, se ridica în vârful degetelor ca să vadă, nu se mai gândea la urgia din cer, cuprinsă de faptul acela neașteptat, copleșită de curiozitate sălbatecă ce au toți oamenii pentru sânge.

— Mort! Cum a murit?

Pallura zăcea pe spate în căruță, cu o rană largă în mijlocul frunții, cu o ureche smulșă, cu răni pe brațe, pe picioare, pe piept. Un șiroi cald îi curgea pe ochi în jos până pe bărbie și pe gât, îi pata cămașa, îi forma pete negre și lucioase pe piept, pe cureaua cu care era încins, pe pantaloni. Giacobbe se plecase d'asupra capului; ceilalți așteptau împrejur; o lumină de auroră lumina chipurile lor, și în clipa aceea de tăcere, se auzi după malul râului cântecul broaștelor, iar liliecii treceau în sus și în jos peste capetele mulțimei.

Deodată, Giacobbe se ridică, cu un obraz plin de sânge și strigă:

— Nu e mort. Suflă.

Un murmur surd se auzi în mulțime și cei mai deaproape se înălțară ca să vadă, pe când neliniștea celor mai departe, se traducea în sgo-

mot. Două femei aduseră o doniță cu apă, alta o fașe, un băiat o ploscă cu vin. Fața rănitului fu spălată, sângele din frunte fu oprit, capul îi fu ridicat. Pe urmă alte glasuri se auziră din mulțime întrebând ce este. — Cele treizeci de oca de lumânări lipseau; în fundul căruței nu mai erau decât câteva fărimituri de ceară.

În mijlocul acestei mișcări, mințile începură să se aprinză, și cum o ură veche domnea între ei și satul Mascalico, după celalalt mal al râului, Giacobbe zise cu glas răgușit, veninos:

— N'or fi trecut lumânările la sfântul Gonselvo?

Fu ca o scânteie de incendiu. Spiritul bisericesc se deșteptă deodată în mulțimea aceea, abrutizată de atâția ani în cultul orbesc și feroce pentru idolul său. Vorbele fanaticului, se propăgară din gură în gură, și sub lumina tragică a crepusculului roșu, mulțimea agitată părea un trib de negrii în revoltă.

Numele sfântului se auzea peste tot ca un strigăt de război. Cei mai focosi, trimeteau blesteme spre partea râului, dând din mâni, arătând pumnii. Pe urmă, toate fețele acelea aprinse de furie și de lumină, fețe largi și puternice, cărora cercurile de aur din urechi și moțul de păr din frunte le da un aier de barbarie, toate fețele acelea se întoarseră spre cel ce zăcea în căruță. Și în jurul lui, o mulțime de mâni se întinseră, care schimbându-i legătura dela frunte, care stropindu-l cu apă, care apropiindu-i de buze plosca

de Franța. Deși legăturile dintre aceste două state, cari au în Europa interese comune și cari s'au angajat așa de mult unul față de celălalt, sunt foarte puternice, totuși Germania încearcă imposibilul și face ochii dulci Rusiei cu scopul vădit de a o depărta de Franța.

Ne aducem aminte de politica lui Delcassé, ministrul de externe francez de acum șapte-opt ani, care a lucrat cu multă stăruință spre a izola Germania, spre a nu-i lăsa în Europa așa zicând nici un amic. Se vede că împăratul Wilhelm II vrea să dea lui Delcassé o revanșă încercând de astă dată el să izoleze pe francezi.

În politica orice întorsătură este posibilă. Intrevederea dela Port-Baltic a dovedit încă odată că o alianță poate fi și ea discutată și paradiscutată, și încă de statul cărui s'a făcut cea alianță cu unul din statele aliate. Cât timp interesele sunt comune, alianța trăiește, când interesele acelea se depărtează sau încep a fi opuse, în zadar ar exista alianța, convenția militară, etc. pe hârtie: ea nu mai are nici o valoare reală.

Ruperea alianței dintre Rusia și Franța este absolut neprobabilă. Interesele și legăturile ce unesc aceste două state sunt așa de puternice încât Rusia nu va trece peste ele cu una cu două. Ceeace promite Germania Rusiei este iluzoriu și de domeniul viitorului plin de surprize, ceea ce oferă și încă oferă Franța rușilor este real și mult mai mult și mai important. De altfel d. Poincaré, primul-ministru al Franței, va fi primit în curând de țară și această întrevedere va fi un răspuns comentariilor exagerate a presei germane prea curând triumfătoare.

Pentru noi Români evenimentele acestea sunt de cea mai mare importanță. Nu trebuie să pierdem nimic din vedere, trebuie să ne facem planurile cu sânge rece, și, profitând de împrejurările cari par a fi din ce în ce mai favorabile politicii noastre, trebuie să știm să ne folosim de moment. Căci n'aduce anul ce aduce ceasul.

cu vin, care ridicându-i capul și puindu-i o pernă sub căpătâi.

— Pallura! Bietul Pallura! Nu răspunzi?

Rănitul sta pe spate, cu ochii închiși, cu gura puțin deschisă; fața lui frumoasă, era contractată de durere. De sub legătura de pe frunte, curgea sânge; în colțurile gurei se vedea o spumă roșie, iar respirația îi era slabă, întreruptă. Împrejurului lui se înmulțeau îngrijirile, întrebările, privirile înfrigorate. Calul, din când în când dădea din cap, și necheza. Peste sat, trecea un fior ca de furtună.

Peste sgomotul mulțimei, se auziră strigăte de mamă și o femeie groasă, înăbușită de grăsimi, trecu printre lume și se apropie tipând de căruță. Cum era greoaie și nu putea să se suie, se trânti peste picioarele fiului său, cu vorbe de dragoste printre sughituri, cu țipete așa de ascuțite și de răgușite, cu o expresie de durere așa de bestială, că printre cei prezenți trecu un fior și toți întoarseră capul.

— Zaccheo! Zaccheo! sufletul meu! striga necontenit văduva, sărutând picioarele rănitului.

Rănitul se mișcă, deschise gura, ridică ochii în sus, dar nu putea să vadă, pentru că un fel de pielită îi acoperea privirea. Lacrimi mari începură să-i curgă din ochi pe obraji și pe gât în jos; gura îi rămăsă deschisă, iar în respirație slabă și șuerătoare, se deosebi zadarnica încercare de a vorbi. Și împrejurul lui, strigau:

— Vorbește, Pallura! Cine te-a rănit? Cine te-a rănit? Vorbește! Spune!

Scrisoare din Londra.

Reforma agrară. — Costumul românesc în Londra. — Congresul Universităților.

6 Iulie.

Mare atenție s'a dat în toată săptămâna legii asigurărilor. În coloanele „Românului” d. Dr. Madgearu a vorbit mai pe larg despre această lege; de aceea eu nu mai stăruiesc. Vreau să amintesc însă, că în legătură cu legea asigurărilor, ministrul de finanțe a ținut zilele trecute un discurs, în care anunță și o apropiată reformă agrară de o mare însemnătate. Într'adevăr d. Lloyd George își mântue discursul în chipul următor:

„Știți ce vă stă înainte? O sarcină mai mare, cum n'a mai întreprins-o democrația în această țară. Trebuie să liberați pământul — să liberați pământul care-i până și în clipa de față încătușat cu lanțurile feudalismului. Trebuie să liberați poporul din grijiile, din turburările, din temerile — temerile că fiii lor pot plânge pentru pâine în acest pământ al belșugului. Trebuie să liberați pământul!”

Acuma, unii vor zice că d. Lloyd George nu-i prudent, n'are cumpătul unui om politic sau politician, că înclină spre demagogie; decât să nu se uite un lucru: la d. Lloyd George vorbele nu rămân simple vorbe ca la mulți alții, ci se preschimbă în măsuri și legi; așa că, nu după mult, parlamentul se va trezi în față cu una dintre cele mai serioase legi agrare.

La un mare teatru din Londra se joacă dela un timp opereta lui Franz Lehar: *Dragoste de Tigan*. Nu știu, dacă o cunosc mulți dintre cetitori; are subiect românesc: un țigan, care prin farmecul persoanei sale și prin darul de a cânta frumos din vioară atrage iubirea unei dintre llene, fiica boerului Dragotin. Acum, acest Dragotin nu-i decât o paiată, care face lumea să ridă, conștient de prostiile ce le spune. Opereta e adaptată, firește, gustului englezesc. Cu toate schimbările însă, rămâne ceva: icicoșo auzi câte o arie ce aduce cu muzica românească; o întorsătură vie, câteva note repezi, săltate, amintind de horă; apoi totul plutind în apele celui mai cald romantism. Într'un rind țiganul-eron cântă apăsător și aprins, punând ceva drăcesc în fiecăre cuvânt:

„Dragoste, dragoste ce inebunește ca vinul cel tare!”

Și un fior trece prin toată sala, dela parter până la galerii, tresar *ladies-ele*, oftează *miss-ele*. Ce și vor fi zicând ele: „Fericită țară unde poate fi o asemenea dragoste!”

Și în întrebări ferbea furia, dorința de răsbunare îi copleșea, iar ura moștenită cloceala în sufletele tuturor.

— Spune cine te-a rănit? Spune! Spune!

Muribundul deschidea iar ochii, și cum îl țineau de amândouă mâinile, poate din cauza contactului acela cald, sufletul lui se deștepta, privire i se lumină. Buzele, în spuma ce se făcea mai deasă și mai roșie, murmurară ceva. Vorbele nu se auzeau. În tăcere, se auzea respirația mulțimei, și în ochii tuturor străluci o singură ilacără, deoarece toți așteptau numai o vorbă.

— Ma... Ma... Ma... scalicoo...

— Mascalico! Mascalico! — răcni Giacobbe care se plecase peste gura rănitului, cu urechea la buzele lui

O gălăgie nespasă, urmă strigătului. La început, în mulțime se auzi un sgomot ca de furtună; pe urmă, când un glas ce se auzi peste toate celelalte, dete strigătul de alarmă, furia mulțimei nu mai cunoscu limite. Un singur gând cuprinsese pe toți, un gând care străfulgerase mințile fiecăruia: să se armeze, și să lovească. Pe toate conștiințele apăsa ca o fatalitate sângeroasă, în lumina orbitoare a crepusculului electric ce se ridica din câmpia arsă.

IV.

Și mulțimea, armată cu coase, cu seceri, cu săcuri, cu sape, cu puști, se strînse pe piață, înaintea bisericii. Și idolatrii strigau:

— San Pantaleone!

Preotul spăimântat de gălăgie, se ascunsese

— Așa-i la voi? mă întreba una.
— Chiar așa, miss; și mai și: la noi numai de dragoste e vorba; ce ca vinul — ca șampania, miss, ca șampania...”

Dar să nu uit. Costumele sunt foarte îngrijite, mai ales costumul ce-l poartă mireasa e încântător; și a plăcut mult, și a făcut — cum se zice „furori”. Miss Kitty Nelke din societatea cea mai înaltă, având fericirea să se mărite, a avut nu mai puțin fericirea să-și pue pe capul ei aristocratic ghirlanda de flori și beteala miresei noastre. O revistă serioasă de mode, vorbind despre asta, spune:

„Ași împodobi capul în chip românesc va fi probabil ambiția miresei, când vezi cât de frumos este...”

Va să zică, am ajuns la modă în Londra.

Un congres al Universităților engleze se ține în Londra. Până la 1830 — e bine să spunem, au fost peste tot 16 universități engleze; azi sunt în număr de 53. La deschiderea congresului Lordul Rosbery a ținut un discurs impunător, stăruind mai ales asupra menirii universităților de a forma caractere, *oamenii* — în sens englezesc al cuvântului:

„Va fi neînchipuit de greu să se menție Imperiul în coeziunea și unitatea lui fără o țârie de caracter și devotament”.

D. Larungu.

„Din suferințele învățătorilor noștri”.

On. Redacțiune!

În zilele trecute numele meu a fost adus în circulație de către „Românul” (nr. 135) în legătură cu afacerea mea disciplinară dela comisia administrativă. Și, faptul acesta a dat prilej Prea On. Domn protopop al Radnei ca în virtutea unui „act officios” extradat din partea D-sale să mă prezinte lumii în nrul 138 al „Românului” într-o lumină nu se poate mai mohorâtă.

Fiind eu dascăl, care afară de cinste și de reputație nu mai am nimic în lumea aceasta, lucru firesc, că voi sări întru apărarea acestor bunuri, chiar și cu risicul de a mă face odios înaintea șefului meu, ori dea mî-l face dușman chiar.

Deci voui lua lucrurile pe rând în ordinea în care le-o desăfușurat D-sa:

La punct I. Prea On. D. protopop accentuează că „actul din chestiune este de natură officioasă”, voind prin aceasta să arate, că tot ce e de „natură officioasă” să bazează totdeauna pe cel mai sfânt adevăr, pe când realitatea ne

după altar. O mână de fanatici, conduși de Giacobbe, intră în capela cea mare, forță grațiile de bronz și intră în subterană, unde era bustul sfântului. Trei candelă ardeau blând în aerul umed al locului sfânt; după un geam, idolul creștin strălucia, cu capul alb într-o rotogoaie; iar pereții nu se vedeau de darurile bogate ale sfântului.

Când idolul, purtat pe umeri de patru oameni puternici, se arătă între pilastrii, în lumina aurorei, un fior lung de patimă trecu prin poporul ce aștepta, un fior, cu un vânt de bucurie le trecu peste frunți. Și lumea se mișcă. Și capul enorm al sfântului se mișca peste capetele mulțimei, uitându-se înainte cu orbitele sale goale.

Acum, pe carul de jeratec, trecea din când în când ca o limbă de foc: nori fini se deslipoau dela orizont și pluteau ușor pe cer, risipindu-se. Îndărăt, satul Ragusa părea un munte de cenușe, sub care arde jeratecul; înainte câmpia se pierdea în zare, într-o strălucire nedeslușită; și sonoritatea pustietății era plină de cântecul broaștelor.

În drumul spre riu, căruța lui Pallura împiedică mulțimea din mers. Căruța era goală, dar pătată în mai multe locuri de sânge. În tăcerea ce era, se auziră câteva injurături. Giacobbe strigă:

— Să punem sfântul în căruță!

Și bustul fu așezat pe scânduri, și lumea trase căruța spre riu. Astfel trecu riuul procesiunea. Pe riu, treceau fulgere metalice; apa, sub picioa-

arată, că câți nelericiți au căzut jertfă tocmai acestor „acte” de „natură oficioasă”.

2. Nu este adevărat, că „n'as fi făcut cu elevii convorbiri de sine stătătoare asupra obiectelor luate din cercul de cunoștințe al elevilor”. Fapt e, că la examenul public menționat de Dsa am examinat între altele și din geografie și istorie. Tot la acest punct afirmă, că „m'am mulțumit cu învățarea după șablon a exercițiilor intuitive”, ceea ce nu este adevărat, deoarece în întreaga examinare a l. maghiare, atât d-sa, cât și comisarul consistorial, nu s'au amestecat absolut cu nimic. Dacă de fapt există „învățarea după șablon” aveau nu numai dreptul, ci chiar datorința să o scoată aceasta împrejurare la suprafață, prin diferite întrebări.

Aceste 2 împrejurări se pot dovedi la caz de lipsă cu oaspeții cari au fost la examen.

3. Zice mai departe: „In viața privată de ani de zile duce o luptă crâncenă cu preotul local, care de altfel îi este cumnat. (?) Aceasta luptă crâncenă s'a iscat din cauze familiare, dar în curând au continuat sub firma intereselor publice. In aceasta luptă — care în scurt timp se va finaliza cu sentință din partea consistorului diecezan — inv. I. Stanca prin atacurile nervoase și extrem de pătimase, cu cari a voit să facă imposibil(?) pe adversarul său, nu s'a prezentat în lumina cea mai simpatică”.

Este adevărat, că preotul local mie „cumnat”, care împrejurare o atestază în mod oficios și P. O. domn protopop, adăugând numai în treacă, că preotul trăiește cu „cumnata” în căsătorie „nelegiuită”.

Nu este însă adevărat aceia, că „lupta crâncenă s'a iscat din cauze familiare”, ci tocmai din cauze publice, pentru cari dânsul a fost mai pe multe rânduri infierat de ziaristica noastră. (A se vedea nr. 31 din „Tribuna” 1908, „Românul” din Vinerea patimilor a. c.)

Imprejurarea că soarta, ori întâmplarea, ne-a făcut „cumnat” încă nu implică, că învățătorul să retacă toate păcatele „cumnatului” — preot și să se supună orbește caprițiilor familiei acestuia, tocmai în interesul binepriceput al treburilor obștești.

Ca să vadă on. public cetitor cari sunt „atacurile nervoase și extrem de pătimase”, cu cari a voit să facă imposibil pe adversarul său” trebuie să amintesc, că acele se reduc la un simplu protest al socoților de pe anul 1908, în urma dreptului asigurat din partea „Statutului Organic”, după care am devenit dintr'odată, ca din senin „nervos”, „pățimas”, „negligent”, „atacător” pe baza „constatărilor oficioase”. Și e de remarcat, că tocmai pe baza arătatilor contra preotului, acela a fost pedepsit prin act. Ven. Consistor Nr. 4119—1910.

Când am văzut însă că cu ce elemente am

de lucru, când e vorba de salvarea constituțiunei bisericești și că drepturile prescrise de „Statutul Organic” devin iluzorice când stai în fața patimilor omenești, am abzis din toate corporațiile bisericești prin următoarea:

Declarațiune.

Constrâns de împrejurările excepționale, ce domnesc în parohia noastră din Roșia încă în toamna anului 1911 m'am retras din comitetul parohial.

Tot din aceste motive, prin declarațiunea de față abzie pentru totdeauna și de dreptul meu de membru al sinodului parohial din comuna Roșia, ca lucrurile ce se săvârșesc în această parohie să nu fie legate astfel nici măcar indirect de numele meu, înaintea posterității.

Roșia, 22 Maiu 1912.

Iosif Stanca m. p.,
învățător.

(Act intrat la Ven. Consistor).

Că ce om al afacerilor obștești e preotul local l-a ilustrat presa noastră la timpul său, iar că ce sentimente nutrește față de mine, arată eclatant protocolul luat cu dânsul din partea referentului școlar prin 1908, unde a zis între altele: „Sau merge el din comună adică inv.), sau merg eu” (adecă preotul) voind prin aceasta să determine forurile noastre superioare ca să joace după caprițurile sale.

3. In alineatul următor dl protopop zice: „In local al doilea a fost tras în cercetare disciplinară pentru purtare agresivă și necuviincioasă față de organul de inspecțiune al statului”.

Aici reflectez dlui protopop numai atâta: De 10 ani, știe și dsa, cât am fost tratat de părintește de organele de control ale statului. Și stând astfel lucrul, cred, că se explică momentul psihologic, că om fiind și eu, m'am revoltat, și în această stare psihică i-am spus cam așa: „de 10 ani, aproape toți subinspectorii au constatat aproape acelaș rezultat și așa se vede că nu veți fi mulțumiți cu mine în vecii vecilor”, pentru cari expresiuni subinspectorul s'a aflat ofensat. Chestie psihologică, unde s'ar putea discuta foarte mult. Prea On. D. protopop semnalează aceasta împrejurare cu o îngrijire părintească, din motivul foarte important relevat de dsa: „ținând cont de temperamentul aproape choleric al inv. I. Stanca ușor putem ajunge, ca dânsul să ne inzulte și pe noi, organele școlare confesionale”.

Din toate șirele părintelui protopop, a șefului meu, transpiră se pare bucurie și satisfacere că am fost pedepsit.

De încheiere trebuie să fac o constatare pentru toți cei ce-i privește, anume: pedeapsa nu mă poate face nici mai bun, dar nici mai rău;

mai bun nu, pentru că și până aci m'am făcut după modestele mele puteri datorința cu scumpătate; mai rău încă nu, pentru că de acolo de unde n'am să aștept mângâiere și recunoștință, n'am așteptat-o și nu o voi aștepta nici în viitor!

Mulțumindu-vă pentru ospitalitate semnez
Roșia, 7 Iulie 1912.

Cu deosebită stimă:

Iosif Stanca,
învățător.

Bursele „V. Stroescu”

pentru școlii de dantelerie.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” dă la concurs următoarele burse din donațiunea de 10.000 cor. a dlui Vasile Stroescu.

Doouă burse de câte 2500 cor. pentru două domnișoare, ce vor avea să urmeze timp de un an: una cursurile școlii de dantelerie din Viena (K. k. Central-Spitzenkurs in Wien), iar a doua cursurile școlii de dantelerie din Schneeberg in Saxonia (Spitzenklöppelmuster-Schule zu Schneeberg). Ambele bursiere, în acelaș timp, vor studia și organizarea atelierelor de industrie casnică din țările respective, precum și a cursurilor ambulante pentru învățarea pregătirii dantelelor, iar după terminarea cursurilor vor avea să prezinte comitetului central un raport amănunțit despre studiile făcute, și un plan, cum s'ar putea înființa și la noi asemenea ateliere și cursuri, cu ajutorul cărora s'ar putea crea nouă izvoare de venit țărăncilor române. Bursierele, după terminarea cursurilor, vor fi obligate să stea cel puțin timp de 5 ani în serviciul atelierelor de industrie casnică sau a cursurilor ambulante pentru învățarea danteleriei, ce se vor înființa la noi.

Concurențele își vor însoți cererile de următoarele acte:

- certificat de botez;
- certificat despre studiile făcute;
- certificat că au terminat vre-o școală de industrie (de lucru de mână) sau că au făcut praxă în vre-un atelier de industrie casnică și că s'au ocupat și până acum cu lucrarea dantelelor;
- certificat de sănătate.

Dela concurențe se cere totodată să cunoască limba germană verbal și în scris.

rele mulțimei, se ridică în stropi luminoși, și printre plopi, departe, spre cele două turnuri patrate, riul părea roșu ca de sânge. Soțul Mascalic se vedea pe o colină, dormind între măslini. Ici, colo, lătrau câinii. Mulțimea, după ce a trecut riul, a apucat peste câmpii, drept spre sat. Bustul sfântului, luat iar la spinare, trecea peste capetele tuturor, prin griul înalt și mirositor.

— Păstor, care sta într'o colibă de paie, văzând lumea aceea înarmată, o luă la fugă pe coșul de lăptos, strigând din răspuțeri:

— Ajutor! Ajutor!

Și strigăliile lui, răsunau printre măslini.

Atunci Radusanii dădură iureș. Printre trunchiurile arborilor, printre trestii uscate, sfântul de argint se legăna, răsuna lovindu-se de ramuri, scânteia or de câte ori se mișca. Zece, douăsprezece, douăzeci de focuri de pușcă trăsniră unul după altul, spre casele din sat. Se auziră gloanțele părâind, pe urmă se auziră țipete; pe urmă se auzi sgomot de lume, uși deschizându-se, altele închizându-se; geamuri căzură în fândări, glaste cu busuioc căzură în mijlocul stradei. Incet, în aier se ridică un fum alb, în urma celor ce dădeau asaltul; și toți, orbiți de furie, răcneau:

— Moarte! Moarte!

O mână de idolatrii stăteau în jurul sfântului Pantaleone. Printre secerile și coasele ridicate amenințător, se auzeau injurături contra sfântului Gonselvo:

— Hoțule! Hoțule! Lumânările! Lumânările!

Alții luau cu asalt ușile caselor, dând lovituri de săcure; și când ușile cădeau, cei ce erau de partea sfântului Pantaleone dădeau năvală în case chiuind, gata să ucidă. Femei pe jumătate goale se ascundeau prin unghere, plângând; se apărau de lovituri apucând armele cu mâinile și tăindu-și degetele; cădeau pe jos, printre velintele risipite.

Giacobbe nalt, subțire, slab, conducătorul acestor sălbateci, din când în când se oprea ca să facă un gest larg poruncitor peste capetele tuturor, cu o coasă. Mergea mândru, fără pălărie, în numele sfântului Pantaleone. Vre-o treizeci de bărbați îl urmau, și tuturor li se părea că umbli ca în vis, prin foc, pe un pământ ce se mișcă, sub o boltă de foc ce stă să cadă.

Locuitorii din Mascalico începură să se arate: puternici, negri ca niște mulatri, doritori de sânge, dânsii se luptau cu cuțite lungi, dădeau lovituri în pânțele și în gât, răcnind. Invălmășala se retrăgea din ce în ce spre biserică; din cooperișurile a două sau trei case, începură să se vază flăcări; o droaie de femei și de copii o luară la fugă nebunește printre măslini.

Atunci între bărbați, fără lacrimi și fără văitături, lupta corp la corp se făcu mai fioroasă. Sub cerul de culoare ruginie, pământul se acoperea de cadavre. Cei răniți, scrișneau blesteme printre dinți, iar peste larma generală, se auzeau mereu strigății celor din Radusa:

— Lumânările! Lumânările!

— Ușa bisericii rămăsese închisă, enormă, de

stejar, bătută cu cuie. Locuitorii din Mascalico o apărau de loviturile de săcure. Sfântul de argint, nepăsător și alb, se mișca în vârtoarea bălăcii, susținut încă pe umerile celor patru giganți, cari plini de sânge dela cap la picioare, nu voiau să cadă. Dorința asaltatorilor era să puie idolul pe altarul inamicilor.

Și pe când cei din Mascalico se băteau ca lei pe scările de piatră ale bisericii, Giacobbe pieri, dete ocol bisericii, căutând un loc pe unde să intre înăuntru. Și când a dat de o fereastră îngustă, s'a agățat de zid, s'a supt cât a putut mai mult și a trecut în biserică. Mirosul de tămâie plutea în răcoarea casei Domnului. Pe dibuite, pe întuneric, călăuzit de sgomotul bălăcii de afară, Giacobbe se îndreptă spre ușă, împiedecându-se de scaune, rânindu-se la față și la mâni. Bubuiiau loviturile de săcure în stejarul gros al ușei, când dânsul cu un fier începu să strice incuietoarea și răsufila din greu, înăbușit de nerăbdarea care îi tăia puterile, cu fața luminată din când în când de licăriile de afară, pe care se vedeau rânile din cari curgea sângele în jos, pe gât.

— Sfinte Pantaleone! Sfinte Pantaleone! — strigau cei de afară, simțind cum ușa pierde din ce în ce din rezistență, și începură să dea mai vârtos cu săcurile. Prin lemnul ușei, se auzeau răbuiturile corpurilor cari cădeau, se auzea lovitura cuțitului dată pe la spate. Și lui Giacobbe i se părea că biserică răsuna de bătăile inimii sale sălbatece.

Cereri pentru aceste burse se vor înainta biroului central al „Asociației”, Sibiu (Nagy-szeben) str. Șaguna Nr. 6., până la 1 August n. Sibiu, în 5 Iulie n. 1912.

Andrei Bârseanu,
president.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Cronică externă.

Un schimb de păreri între Anglia, Franța și Italia cu privire la Marea Mediterană. Ziarul „Temps” rectificând o știre a ziarului „Daily Graphic” despre încheierea unei convenții în chestia Mării Mediterane, între Franța, Anglia și Italia, scrie între altele: Este adevărat că guvernul francez și cel englez se ocupă cu întrebarea: ce măsuri sunt de luat, ca statu-quo-ul să fie garantat în Marea Mediterană; și schimbul de păreri între Londra și Paris cu privire la aceasta a fost foarte viu în timpul din urmă. Tot așa este adevărat, că diplomația anglo-franceză dorește a întări convențiunea existentă de un deceniu între Italia de-o parte, Franța și Anglia de altă parte.

Declarându-se guvernul francez gata pentru o concurență cu Italia și Anglia, el satisface dorința unanimă a opiniei publice. Dar e falsă afirmația că convenția ar fi și încheiată între aceste trei state și anume din simplul motiv, că formal încă nu s'au început tratativele în chestia aceasta și deoarece până acum totul se reduce numai la un simplu schimb de păreri.

Evenimentele din Rusia. Un rescript al Tsarului adresat ministrului de marină relevă importanța asemnării de un miliard și jumătate ruble pentru regenerarea flotei rusești de război: „Ziua sancționării legii să fie o zi de mari speranțe pentru Rusia. Ranele grave primite în războiul din urmă de flota noastră, care mai înainte nu a suferit nici o înfrângere, trebuie să sanate. Flota noastră trebuie readusă la forța și tăria de mai înainte, să poată corespunde demnității și gloriei Rusiei, dar ranele aceste — cercarea providenței — nu-i permis să se deie ușurări. Aducându-ne aminte de ele trebuie să ne străduim, ca pe viitor să înlăturăm imperfecțiunile și greșelile trecutului apropiat”.

Rescriptul înșiră reformele săvârșite în resortul marinei, cari toate au fost numai măsuri de pregătire pentru ajungerea țintei principale: crearea unei flote, care să corespundă marinei și cerințelor Rusiei.

Rescriptul se adresează mai cu seamă la simțul de datorie a reprezentanților marinei și

exprimă dorința, că toate reproșurile făcute în repetite rânduri activității resortului marinar să dispară. Rescriptul e semnat: *al vostru stăpân Nicolae.*

Baza pentru înființarea unei flote balteice — după cum se anunță din Petersburg va fi portul Revel. Executarea proiectului s'a început deja. În 12 Iulie se va pune piatra fundamentală probabil în prezența împăratului Nicolae. Spesele sunt socotite la 115 milioane mărci.

Ziarul „Golos Moskvyy” află din o sursă înaltă că ministrul de externe Sasanow va pleca către sfârșitul lunii curente la Londra, pentru a face cunoștința personală a lui Edward Grey, secretarul de stat pentru externe al Angliei, și a se convinge cu el asupra relațiilor ruso-engleze și asupra fazelor întrevederii din fiordul baltic.

Revoluționarii din Rusia — după cum se anunță din Paris — au luat hotărârea de a înceta cu terorizarea și boicotearea alegerilor pentru dumă și a lua parte la alegerile pentru a patra dumă.

Înțelegerea din Baltic-port. Ziarul „Frankfurter Zeitung” primește din o sursă bine informată că înțelegerea dintre împăratul Wilhelm și Tsarul cu ocaziunea întrevederii din Baltic-port se restrânge numai la menținerea statu-quo-ului în Balcani. Rusia și-a exprimat intențiunea sa, ca existența Turciei să nu fie în nici un chip amenințată, iar Germania va pași împotriva oricărei încercări a vre-unui stat, care s'ar folosi de complicațiunea momentană pentru a trage vre-un folos. Prin aceasta însă nu s'a atins regularea pe viitor a relațiilor cu statele, cari poartă război, pentru că fiecare zi poate aduce o schimbare a întregii situații astfel încât nu există nici o bază pentru hotărâri obiective în privința aceasta. Pe lângă aceasta se relevă nu numai în cercurile rusești importanța mijlocirii săvârșite a lui Sasanow, prin care s'a creat pentru tratativele viitoare o bază a intereselor europene.

Situația în Albania. Împotriva răscoalei militare din Monastir guvernul otoman pășește cu toată energia și pentru suprimarea răscoalei a hotărât chiar și transferarea corpului VI de armată din Monastir. În scopul acesta au primit ordin de plecare în Albania regimentul de infanterie 49, batalionul de vânători 6 și toate bateriile de munte și detașamentele cu mitralieze. În locul acestor trupe au sosit în Monastir 10 batalioane din corpul al doilea, cari au fost puse sub comanda lui Kenan Pașa. Se vestește că împotriva comandantului rechemat dela corpul al VI-lea generalul Fethi Pașa s'a început cercetarea fiind bănuit, că a ajutat acțiunea

soldatilor răsculați. Ca urmaș va fi numit generalul Djavid Pașa.

Trupa soldaților desertați se află în Frașeri și conducătorul lor, căpitanul Tayar Bey a zădărnicit tratativele de întoarcere, declarând că el nu poate opri mișcarea după ce lupta s'a început în numele poporațiunii nemulțumite și e o mișcare patriotică. În urma acestei atitudini s'a ordonat trupelor urmărirea dezertorilor și din Monastir au și plecat 2 batalioane, iar din Nasilia 1 batalion.

Din Salonic se anunță, că studenții albanezi dezvoltă o activitate foarte agilă, ca să agite poporațiunea din Filat și împrejurime, la o răscoală împotriva guvernului. Încercările lor însă sunt zădărnice de ținuta înțeleaptă a fruntașilor.

CRONICA ȘCOLARĂ

Apel către învățătorii români gr.-cat. din dieceza Gherlei.

Fraților învățători! A trecut vreme la mijloc de când s'a ținut conferința reprezentanților celor 5 Reuniuni ale învățătorilor români din dieceza gr.-cat. a Gherlei. În dările de seamă publicate prin ziare după conferință, s'a arătat pe scurt scopul ce se urmărește, dar nici pe departe nu s'a expus marea însemnatate ce o are în vedere viitoarea Reuniune generală a tuturor învățătorilor gr.-cat. din dieceza Gherlei.

Mare și minunat e scopul. Ne-am însuflețit la început și acum pare că îl trecem la ordinea zilei, numai reflectând la menirea acestei conferințe, deși aceasta ar trebui ținută în evidență zi de zi. Să ne aducem aminte de cele patru hotărâri luate:

1. Unificarea activității reuniunilor învățătorilor din eparhia Gherlei.
2. Uniformarea învățământului elementar în școlile populare.
3. Înființarea unui post de revizor școlar.
4. Intemeierea unui organ de publicitate pentru preoți și învățători.

Lucruri de toate zilele sunt aceste? Oare nu trebuie să ne plecăm cu toții în fața acestor idealuri realizabile? Și când zicem idealuri realizabile, nu trebuie să insistăm fiecare membru al tagmei pentru ajungerea acestei ținte sublime? Când e vorba de noi și de soarta neamului nostru nu trebuie să stăm cu mâinile în sân, ci să ne punem pe lucru.

Dacă luăm în considerare viața socială din ultimele decenii, vedem, că pe toate terenele, numai pe cale cooperativă se pot ajunge la rezultate favorabile. Acest lucru se potrivește la economie, la comerț, la industrie etc. Pentru a ne exprima mai pe scurt, putem zice că cooperatiunile ridică atât starea materială cât și cea spirituală a popoarelor.

Am avut și avem și noi învățătorii români gr.-cat. din dieceza Gherlei, reuniunile noastre deosebite, la cari în fiecare an ne adunăm ca să ne spunem unul altuia convingerile și năcazurile ce ne bântue din cauza împrejurărilor legale și ilegale ale timpului. Cu această ocazie discutăm trista soartă a școalelor noastre confessionale, care în multe locuri au dispărut, iar în altele e de tot nesigură.

Suntem prea puțini în fiecare reuniune, pentru a satisface grelei misiuni de crescători, luminători ai poporului și fii credincioși ai bisericilor. Până acum cele 5 reuniuni își țineau adunările lor după programul lor propriu, conform împrejurărilor din comitatul din care făceau parte. Nu aveau nici o legătură, nici o afacere comună una cu alta, ba în unele locuri s'a putut observa chiar o atitudine străină intereselor școlare și bisericesti. De aci ușor ne putem închipui haosul

V.

După o ultimă sfortare, ușa se deschise. Radusani dădură năvală cu un imens urlet de victorie, trecând peste corpurile celor morți, ținând sfântul spre altar. Intinericul bisericii fu rupt de lumina incendiului de afară, aurul candelabrelor străluci, tuburile orgii se poleiră, sus colo. Și în lumina nesigură care venea din incendiul caselor, lupta începu iar. Corpurile, piept la piept, cădeau pe cărămizile pardoselei, strînse în brațe, se rostogoleau pe sub bănci, pe treptele altarelor, se loveau de coțurile stranelor. Sub boltile Casei Domnului răsuna clar și sunetul omoritor al fierului care pătrunde în carne sau alunecă pe oase, și șgomotul oaselor capului sfărâmate de lovituri, și mugetul celui ce nu vrea să moară și bucuria curmă a celui ce ucide. Și mirosul suav de tămăie plutea peste bătălie.

Idolul de argint nu ajunsese încă pe altar, deoarece un cerc se făcuse în jurul lui. Giacobbe se bătea cu o coasă, fără să se dea înapoi nici

un pas după treapta pe care el cel dintâi o cucerise. Rămăseseră numai doi inși, cari duceau sfântul. Capul alb, mare, al sfântului, se legăna ca beat peste clocotirea sângelui infuriat. Locuitorii din Mascalico rămăseseră mai tari.

Atunci San Pantaleone căzu pe pământ, cu un șgomot care pătrunse în inima lui Giacobbe mai dureros decât vârful unui cuțit. Se repezi să-l ridice, dar atunci un om lung, cu o lovitură de cosor dată pe la spate îl făcu să cază. De două ori, Giacobbe vru să se ridice, și două alte lovituri îl trântiră pe pământ. Sângele îi umplea fața și pieptul și mâinile; pe spate și pe brate i se vedeau oasele în rănile adânci, și totuși vrea să se ridice. Atunci, în fața acelei încăpăținări, trei, patru, cinci coase începură să-i dea lovituri în pânțele, din care măruntaiele ieșiră. Și fanaticul căzu pe spate, se lovi cu capul de bustul de argint, pe urmă se întoarse cu fața în jos, cu mâinile înainte, cu picioarele sgârcite. Și astfel pierdură pe sfântul Pantaleone.

Trad. de I. T. Alian.

FILIALA DIN ARAD,
Bulevardul ANDRÁSSY n-ru 20.
(Palatul Fischer Eliz)
a BAZARULUI DE DANTELE din Budapesta

va aranja

Vânzare ocazională

pentru vară.

Matăsuri cor. 1-16; materii de dantele dela 48 fileri în sus; dantele dela 2 fileri în sus; Maideire dela 94 fileri în sus; ciorapi de muolin de matasă dela 85 fileri în sus; resturi de dantele cu preț scăzut de 50%.

ce a urmat pe terenul învățământului; desmembrările ce s'au făcut în marele corp didactic, chemat a educa pe viitorii credincioși ai aceleiași dieceze în una și aceeași unitate spirituală.

S'a amintit, că marele meeting dascălesc își pune între multe altele ca problemă uniformarea învățământului și înființarea unui post de revizor școlar, având de scop promovarea în mod unitar a înaltelor interese școlare și bisericești din dieceză. Nu e acesta un lucru ce ni-se impune cu o necesitate imperativă?

Bietul dascăl român e menit de soarte să stea sub supraveghierea alor două foruri administrative: al statului și al bisericești. Care for e mai mare ocrotitor al dascălului român, e de prisos a' l trata aci. Presiunea puterii civile ne este tuturor destul de bine cunoscută. Nouă ne lipsește controlul, revizorul școlar, care e menit să aperse interesele școlii confesionale și prin urmare și ale susținătorilor ei.

Inițiindu-se postul de revizor școlar diecezan, învățătorul nu va merge spre povârnis, ci își va împlini datoria sa, fiind totodată cont și de legea naturală care e pusă în conștiința fiecărui om, știind că lângă dânsul stă proptea.

Fraților învățători! Pe antecesorii noștri de bună seamă că împrejurări de aceeași natură cu ale noastre i-au silit înainte cu câteva zeci de ani a înființa reuniunile de față. Inșă lumea a progresat și vedem, că așa cum suntem constituiți nu putem ajunge la ținta dorită.

Să punem mâinile pe inima noastră, să meditam puțin ce suntem și ce sublimă chemare avem, să facem în noi propunere firmă, că nu ne vom da în laturi, ci vom sta neclintii în fața tuturor pericolelor, năzuind spre înființarea unei reuniuni comune, dela a cărei reușită atârnă o bună parte a progresului școlii noastre și totodată a poporului din care facem parte.

Pururea să ne fie vie în minte aceasta mișcare învățătorescă din dieceză și când vom auzi glasul de intrare a conducătorilor noștri, atunci într'un gând să ne pornim de pe toate plaiurile diecezei de Gherla la locul hotărât. Fiecare luminător al poporului să își tie de o datorie sfântă și să se prezinte la acea măreață adunare, care va fi o nouă dovadă, că noi suntem pătrunși de spiritul timpului și înțelegem scopul adunării proiectate.

R. & A., învățători.

Ultima oră

Episcopia ungurească.

Roma, 10 Iulie.

(Depeșa corespondentului nostru).

Astăzi s'a publicat enciclica papală prin care se institue episcopia gr. cat. ungurească de Hajdudorog. Limba liturgică va fi cea vetero-grecă, cu escluderea limbii maghiare (?). Roma a făcut pact cu guvernul ungar. Enciclica a fost o nespuse surpriză pentru românii aflători în Roma. In corespondență v'am trimis informații amănunțite. I. T. Alian.

INFORMAȚIUNI

Arad, 10 Iulie n. 1912

Mari serbări culturale în Arad.

Punerea pietrii fundamentale pentru noua școală de fete.

Sborul lui Vlaicu.

Reprezentările artiștilor noștri.

Interesul pentru sborul lui Vlaicu în Arad este enorm. Ne sosesc din toate părțile vești că o mulțime nemaipomenită de oameni vor veni pe Duminecă la Arad să se delecteze în sborul eroului dela Aspern. Toate ziarele maghiare din Arad aduc articole elogioase pentru d. Aurel Vlaicu numindu-l „eroul văzduhului” și toate recunosc, că fiul țaranului român dela Binținț a câștigat la Viena glorie țării, în care el s'a născut.

Spre a înlezni sătenilor noștri câștigarea de bilete și astfel intrarea pe câmpul de lângă pădurea Ciala, am trimis în toate comunele mai frunzețe din comitatul Arad și Cianad la preoți și învățători și alți frunzeși în număr mare bilete de intrare cu 1 cor. și pe toți, cari doresc să vină la Arad, îi rugăm să cumpere biletele de intrare în satul lor, ca să înlesnescă astfel și dânsii munca comitetului de aranjare.

Aducem din nou la cunoștința publicului că toate străzile Aradului, cari se deschid spre câmpia de lângă pădurea Ciala, vor fi închise în ziua sborului și ieseira la câmp se va putea face numai cu bilete de intrare.

Dupăce ni-a venit la cunoștință, că societatea trenului de motoare dela podgorie nu dispune de vagoane în număr suficient și dupăce ni s'a vestit și aceea, că de pe valea Crișului-Alb vor să vină oamenii cu miile la Arad, am luat măsuri ca societatea căilor ferate Arad-Cianad să pună pentru ziua de Duminecă în circulație un tren special între Boroș-Sebeș și Arad cu prețurile regulate de clasa a III-a.

Rugăm deci pe toți domni preoți, învățători și intelectualii români să vestească sătenilor noștri din preajma liniei ferate Boroș-Sebeș—Arad despre trenul special, al cărui mers îl publicăm aci:

Trenul special pleacă:	
Dela Boroșsebiș la orele	11.05
Dela Răpsăg	11.29
Dela Bocsăg-Beliu	11.44
Dela Boroșineu	12.16
Dela Mocrea	12.28
Dela Târnova	12.46
Dela Seleuș-Cigherel	1.04
Dela Pâncota	1.22
Dela Măscă-Măderat	1.31
Dela Șiria	1.45
Dela St.-Ana	2.14
Dela Zimand	2.38

Sosește în Arad la orele 3.06.

Acest tren special va pleca din Arad îndărăt spre Boroș-Sebiș la orele 7.50 seara și va sosi în Boroș-Sebiș la orele 11.39 noaptea, oprindu-se, bine înțeles, la toate stațiile, la cari s'a oprit în mersul lui spre Arad.

Asemenea vestim celor din preajma liniei ferate Seghedin-Arad, că la motorul, care pleacă din Nădlac spre Arad la orele 12.15 la amiazi se vor adăuga în gara din Nădlac mai multe vagoane, ca să aibă loc comod toți aceia, cari ar dori să vină la sborul de după amiazi la Arad. Comunicăm din nou mai ales fraților noștri din Nădlac, că motorul, care pleacă din Arad seara la orele 7.10 nu va merge numai până la Mezöhegyes, ca de regulă, ci va merge de astădată până la Nădlac și încă iarăși cu vagoane mai multe, ca toți aceia, cari vor veni la Arad pentru sborul lui Vlaicu, să se poată întoarce în aceeași zi acasă.

Sborul se va începe cam la orele 4 și jumătate așa că vor putea ajunge pe câmpul de sbor chiar și cei ce ar sosi cu trenurile cari intră în gara din Arad pe la orele 4 d. a.

Prețurile de intrare sunt: Loje pentru 4 persoane 40 cor., pentru 6 persoane 50 cor. Loc rezervat 6 cor. Loc I.: 3 cor. Loc II.: 1 coroană.

Incepând deja de astăzi biletele se pot procura în Arad la librăria diecezană și la librăria Tribunei. Biletele pentru loje se pot cere însă numai la administrația ziarului „Românul.”

Cu bucurie putem să vestim lumii românești, că sborul de Duminecă al lui Vlaicu, va fi încadrat în o serie întregă de solemnități, cari să învedereze ca niciodată puterea de viață și aspirațiile culturale ale acestui puternic ținut românesc, aici la barierele apusene ale neamului nostru.

Solemnitățile împreunate cu punerea pietrii fundamentale pentru noua școală de fete s'au fixat cu următorul program:

1. Duminecă, în 14 Iulie nou, la orele 11 înainte de amiazi, după ieșirea din biserică, lumea se întrunește în strada Batthyány, la clădirea consistorului, de unde comitetul „Reuniunii Femeilor Române” și publicul participant pleacă, în frunte cu P. S. Sa episcopul, la locul de zidire.

2. Se face sfințirea apei și a locului, prin P. S. Sa episcopul, în calitate și de patron al reuniunii și al școlii.

3. Punerea pietrii fundamentale și cuvântarea ocazională a P. S. Sale episcopului, precum și cuvântarea „Reuniunii femeilor române.”

La amiazi P. S. Sa părintele episcop va da un prânz în onoarea reuniunii femeilor.

Senzaționalul eveniment cultural de Duminecă e așteptat cu viu neastâmpăr, nu numai în comitatul nostru, ci — după cum aflăm — și în toate comitatele mărginașe. Din comitatele Cienad, Bichiș, Timiș și Torontal ni-se anunță venirea a mii și mii de Români pentru Duminecă. Vlaicu va face mai multe sboruri și va demonstra publicului stabilitatea aparatului său aruncând la țintă mai multe

„Să nu vinzi scump, dar să târguiești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

proiectile. Lumea din aceste părți n'a avut niciodată ocazie să vadă producțiuni de nivelul celor ce se așteaptă pe Duminică dela roul dela Aspern.

Repetăm încă odată că toate gurile străzilor cari se deschid înspre câmpul din preajma pădurei Ciala vor fi închise prin cordoane de soldați și polițiști, așa că nu va putea să străbată nimenea până la locul de unde se vor putea vedea atât înălțarea în aer, producțiunile, virajurile măiestre, cât și aterizarea, ceace e farmecul principal al sborurilor. Jur de jur marele câmp va fi încunjurat așiderea de soldați și polițiști și nimenea nu va putea să străbată fără bilet.

Seara, la orele 9, în sala hotelului Crucea-Albă vor avea loc prestațiunile artistice ale d-șoarelor Mărioara Dima, laureta elevă a conservatorului din București, Aurelia Poparadu, eleva distinsă a aceluiaș conservator, precum și ale d-lor Const. Calmuschi, Gheorghe Cosma și Aurel P. Bănuț artiști dramatici. Programul acestor prestațiuni asigură publicului o seară de rare delicii și în adevăr ziua aceasta mare pentru aceste ținuturi nu poate fi încoronată mai frumos decât prin aceste prestațiuni ale unor forțe menite să devină și ele tot atâtea vii demonstrațiuni ale nobleței rasei noastre.

Aeroplanul lui Vlaicu este expus spre vedere publică în sala de joc a hotelului Central. Intrarea 50 fileri de persoană.

S'au făcut cele mai întinse demersuri pentru asigurarea succesului. Datoria tuturor Românilor din aceste ținuturi e să facă cea mai viuă propagandă pentru ziua de 14 Iulie nou, Duminică viitoare.

— La revedere în Arad, pentruca să probăm puterea noastră de viață tuturor neamurilor din țară!

Faceți să străbată marea veste pretutindeni!

Turneul artistic condus de d. A. P. Bănuț

va avea loc la următoarele date în următoarele locuri:

Vineri 12 Iulie Făgăraș

Sâmbătă 13 Iulie Seliște

Duminică 14 Iulie Arad (representația anunțată pe această zi la Sebeș se amână pe Sâmbătă 20 I. c.)

Martți 16 Iulie Lipova

Miercuri 17 Iulie Orăștie

Sâmbătă 20 Iulie Sebeș

Duminică 28 Iulie Blaj

Miercuri 24 Iulie Brad

Duminică 28 Iulie Turda.

Din Turda se va continua în comitatele nordice, în 11 August va avea loc o reprezentație în Șimleu.

În toate părțile se fac pregătiri pentru primirea trupei.

Artiștii sunt toți în Brașov, unde au loc zilnic repetiții sub conducerea dlui Aurel P. Bănuț. Programul turneului este ales și cât

se poate de amuzant. Se va da impresionanta dramă „Jertfă”, în care jocul d-șoarei Mărioara G. Dima va mișca desigur toate sufletele.

Sunt mai departe în program comediile „Pentru mama” un drăgălaș duett între d-șoara M. G. Dima și d. A. P. Bănuț. Apoi splendida farză „Recomandație” precum și comedia plină de umor și surprize comice „Doi surzi”, în care se petrece admirabil. Atragem din nou atenția publicului nostru asupra acestei manifestații artistice, puse sub auspiciile „Societății pentru fondul de teatru român.”

Apel către preoțime.

Facem un călduros apel către preoții din comitatul Arad și din comitatele mărginașe, ca în ziua sfinților apostoli Petru și Pavel să vestească credincioșilor de pe amvon însemnăta-tea culturală și națională a sborului lui Vlaicu în Arad și să-i îndemne la o participare cât mai numeroasă.

Către onoratele membre ale Reuniunii femeilor române din Arad și către membrele Onoratului comitet al acelei Reuniuni.

S'a dat deja publicității faptul, că așezarea petrei fundamentale a școlii civile gr.-or. române din Arad se va face acum Duminică în 14 Iulie a. c. la orele 11 înainte de amiază și că ceremonialul bisericesc îl va săvârși însuși patronul Reuniunii și al școlii P. S. Sa părintele Episcop diecezan Ioan I. Papp. Acest act însemnat umple de bucurie inimile tuturor femeilor române din Arad și provincie, căci prin actul acesta se înfăptuiește o veche și ardentă dorință a neamului nostru de ași avea aici la marginile apusene ale româniei o cetate tare pentru apărarea culturii și a limbii românești, care se poate făptui mai presus de toate prin femeia română, crescută în credința românească și în iubirea limbii românești. Spre a dovedi bucuria noastră nemărginită pentru îndeplinirea visului nostru de zeci de ani rog cu multă insistență toate damele române din Arad și provincie și în deosebi toate membrele Reuniunii și ale comitetului ei, ca acum Duminică în 14 Iulie a. c. să se înfățișeze la orele 11 a. m. în localurile Consistorului gr.-or. rom. din Arad, ca de acolo să mergem în frunte cu patronul nostru P. S. Sa părintele episcop diecezan Ioan I. Papp la locul, unde cu ceremonialul prescriș al bisericeii se va așeza piatra fundamentală a noului bastion pentru cultura românească a femeii române din patria noastră.

Arad, 9 Iulie n. 1912.

Sofia Beles,
presidenta Reuniunii femeilor române
din Arad și provincie.

Bilete pentru sborul lui A. Vlaicu se găsesc de vânzare în următoarele locuri:

Librăria Weisz Leo, bulevardul Andrassy (lângă bis. rom. cat.)

Tutungeria Bauer Gyula, bulevardul Andrassy (lângă bis. rom. cat.)

Cafeneaua „Royal”, propr. Balázs Antal.

Frații Burza.

Tutungeria Weisz Antoniu (lângă „Victoria”).

Librăria Kerpel Izsó.

Librăria Juhász és Társa.

Gruber István, barbier.

Kánya Géza, ospătar.

Huszerl Mór, tutungerie de specialități.

Librăria Ifj. Klein Mór.

Radu Urs, barbier, str. Deák Ferencz.

Librăria „Tribuna”, str. Deák Ferencz.

Librăria diecezană, str. Deák Ferencz.

Librăria Pichler Sándor, piața Szabadság.

Ungár Ferencz, prăvălie, str. Petőfi nr. 14.

Administrația ziarului „Românul”, str. Zri-nyi nr. 1-a.

Părechea regală română în Brașov. În timpul din urmă s'au lătit o mulțime de vești neliniștitoare asupra stării sanitare a M. Lor regele și regina României. Știrile cari ne vin din Sinaia desmintește însă aceste vești alarmante. În săptămâna din urmă părechea regală română a întreprins mai multe excursiuni cu automobilul. Ieri M. Lor au făcut o tură până la Dârstele Brașovului, primiți și aclamați în cale un cald entuziasm de populațiunea română din țara Bărsei. Nici urmă de boală nu puteai observa pe fețele Suveranilor. Ambii erau foarte bine dispuși și comunicativi.

Dela Episcopia gr. cat. a Lugojului. Din dieceza gr.-cat. a Lugojului, în anul școlar 1911—1912 au absolvat următorii teologi: Solomon Armean Ungvár, Ioan Băcău Blaj, Ioan Bejan Blaj, Ioan Cismaș Timișoara, Oct. Lupean Timișoara, Ioan Mioc Budapesta.

Moartea unui aviator. Între cei mai distinși piloți care au participat la concursul internațional de aviațiune ținut acum două săptămâni la Viena era francezul René Bedel. Cu monoplanul său de sistem Morane-Saulnier, Bedel a făcut în fiecare zi de sbor mai multe ascensiuni foarte frumoase; a concurat mai ales la premiile pentru înălțime, s'a ridicat mai de multe ori până aproape de 3000 metri, și a fost remunerat cu premii în valoare de 12 mii coroane. Nu de mult Bedel a făcut în cinci ore 16 minute distanța de 750 km. dintre Paris și Biarritz.

La Viena Redel a găsit multe simpatii prin ținuta sa cumpătată și liniștită. El era de înfățișare inteligentă. Nu împlinise încă 30 ani.

În ziua penultimă a meetingului dela Aspern, Bedel, după o ascensiune de altitudine a încercat concursul special al „aterisării silită” (acela la care s'a distins atât de strălucit Vlaicu al nostru), dar luând aterisarea „prea scurt”, adică prea piezuit, monoplanul său și-a pierdut echilibrul, a căzut în cap și s'a rostogolit îngropând pe Bedel, acesta a avut istețimea de a se ghemui, în momentul căderii, în aparat, și a scăpat astfel neatins. Nici monoplanul nu s'a deteriorat rău; dar Bedel n'a mai sburat la Viena.

După distribuirea premiilor, — când împreună cu ceilalți francezi și dânsul a felicitat pe învingătorul Aurel Vlaicu, Bedel s'a întors în Franța. Cetim acum că alaltăeri, făcând o ascensiune, a fost surprins de ceață deasă, care l-a silit să ateriseze. Într'acea, sburând în jos, monoplanul s'a acățat în sârma telegrafului, a pierdut cumpăna, s'a izbit de pământ și s'a spart tot. Sârmaul Bedel a fost scos mort de sub ruine.

S'a văzut încă odată aici, că cu toată istețimea piloților, toate aceste mașine de sburat care n'au stabilitatea automată a monoplanului Vlaicu, aceiaș soartă o au, anume că mai nainte ori mai târziu se prăbușesc, răpind deatâtea ori câte o viață în floare. Cu cât mai curând se vor convinge oamenii că n'au viitor aceste sisteme, cu atât mai bine va fi. Cu atât mai splendid e succesul sistemului de stabilitate absolută, inventat de Aurel Vlaicu. — C. Nedeleu.

O pildă strălucită a cinstei. Ni-se scrie: Ducându-mă la Iena pentru a cerceta renumitele așezăminte a lui Carl Zeiss am vizitat și „Volks-haus”-ul care e tot fundațiunea marelui bine-făcător. Aici în sala de lectură mi-am uitat portofoliul conținând o sumă de bani în bancnote, numeroase acte și încă alte multe. Observând pierderea numai cu mult în urmă și informându-

!S'a deschis! Müller I. és Fia

stabiliment colector de fabrică, văpsitor de pânuri, curățitor chemie și spălătorie de rufe cu aburi.

Arad str. Weitzer János nr. 7. (Noul palat gr. eat.)

Totfelul de haine pentru bărbați, femei și copii se curățesc pe cale chimică, ori se văpesc. Albitur — rile devin albe ca zăpada. — Se primesc albături pentru călcat.

mă la toate forurile competente ale așezământului înzadar am căutat să mă impac soarta și m'am reîntors acasă. — Și ce să vezi! A treia zi primesc portofoliul, trimis cu posta la Halle. Și nu numai că banii erau neatînși și că nici măcar cheltuiala transportului nu era detrasă, deși chiar se afla într'însa o cantitate mare de mărci postale, ci cu toate acestea încă era și anonimă trimis, așa încât nici măcar posibilitatea de a mulțumi nu îmi era dată. — Iar dacă o să Vă spun că am găsit pe cinstitul aflător în persoana unei femeie sărace cu numele Elsbeth Kopsch îngrijitoare de bolnavi în clinica privată a profesorului Engelhardt, aveți de sigur toată cauza să Vă mirați. *Halle a. d. Saale*, Iulie 8 1912. Cu distincția stimă *Mihai Șerban*, profesor agronom.

Mare catastrofă în Anglia. În minele de cărbuni de lângă Genaby s'a întâmplat ieri dimineața o catastrofă înfricoșătoare. Gazurile din mine au explodat în două rînduri în intervale scurte. Detunătura produsă la a doua explozie s'a auzit la o distanță de 4 kilometri. În mine se aflau pe timpul exploziei 160 de muncitori. Acțiunea de salvare s'a pornit cu un eroism demn de admirat. Până la amiazi au fost scoase de sub ruine cadavrele a 18 muncitori. Fumul și gazurile otrăvitoare opria adesea pe timp îndelungat munca de salvare. Se crede că numărul morților trece peste 40. Părechea regală, care petrece de câțiva timp în Counisborough, a grăbit îndată la fața sinistrului. O telegramă sosită azi noapte din Londra vorbește de 30 de morți și o sută de răniți. Alta sosită azi dimineață mai spune că în decursul acțiunii de salvare s'au prăbușit mai multe galerii, acoperind sub ruine pe oamenii salvării. Numărul morților trece de 60. Până acum au fost scoase de sub ruine 31 de cadavre.

Eliberarea lui N. Tacit. Din Roma vine știrea că Nicolae Tacit, cunoscutul luptător român, care fusese implicat în complotul contra regelui Italiei și arestat, a fost pus ieri în libertate. D-na Tacit, care se află de două săptămâni la Roma, a telegrafiat familiei următoarele: „Nicolae eliberat.” Telegrama e datată Duminecă, 7 Iulie stil nou, ora 6 și jumătate seara.

Uneltirile poliției-secrete ruse în România. Ziarul „Birjeviua Wjedomosti” publică interesante destăinuiri asupra uneltirilor spionilor și agenților provocatori ruși în țările balcanice și în special în România. Serviciul acesta fusese organizat acum douăzeci de ani. Rolul de conducător al serviciului aparținea unui anume Busulovici, care alesese ca reședință orașul București și deoarece i se pusese la dispoziție sume enorme de bani, el putu duce în București o viață princiară.

Din București el conducea și serviciul din Bulgaria. La Sofia avea doi subagenți Weissmann, care închiria camere refugiaților ruși și Kartzunsky, care era correspondent al mai multor ziare liberale rusești. Amândoi erau deci în măsură să afle, fără prea multă trudă, ceea ce trebuiau să afle.

Dincoace și dincolo de Prut erau înșirate posturi ale poliției secrete rusești și mulți oameni, cari fuseseră mișcați să treacă dincolo au trebuit apoi să ia drumul Siberiei.

În București Busulovici intră în legături și cu ministrul plenipotențiar al Angliei.

Agenciile reușiră afară de asta să provoace turburări printre macedoneni și armeni, pentru a crea încurcături Turciei.

După ce guvernul rusesc se convinge că Busulovici și oamenii săi nu sunt oameni corecți,

ci caută să câștige cât mai mulți bani, Busulovici fu rechemat și serviciul poliției secrete rusești fu redus în mod simțitor.

În anul 1902 avură loc festivitățile dela pașul Șipca și cu acest prilej guvernul rusesc primi știri teribile despre tot felul de comploturi așa încât se văzu nevoit să transforme iar serviciul polițienesc din Balcani după vechiul model.

Deși Busulovici nu mai fu retrimis la București, el dirija totuși dela Petersburg întreg serviciul de spionaj și provocațiuni și simulă descoperiri de comploturi cari nenorociră în Rusia sute de oameni nevinovați.

Azi, șeful secției poliției secrete din Balcani, e un fost căpitan de jandarmi destituit pentru înșelăciune, care se bucură de un colosal sprijin material și își îndeplinește misiunea sa întocmai după sistemul vechiu.

Lupta contra alcoolismului în Suedia. Sunt ani îndelungați de când se dă o luptă fără răgaz în Suedia contra alcoolismului. Cea dintâi societate de abținere s'a fondat în 1873 la Göttingburg. În 1883 s'a fondat, tot în Suedia, ordinul zis al Bunilor Templeri și din vremea aceasta datează adevărata cruciadă antialcoolică. Acum există în țară șapte mari organizațiuni, cari urmăresc peste o jumătate milion de abștinenți, totali, adică mai mult de 10 la sută din populație. Organizația socialistă de abținere „Berand” numără ea singură 20.000 de membri. Din 150 de deputați din întâia cameră, 31 sunt abștinenți totali. Din camera deputaților, din un total de 230 de membri, 128 sunt abștinenți complecți. Pentru întâia cameră, abștinenții se împart astfel: conservatori 4 din 97, liberali 21 din 51, socialiști 6 din 12. Pentru camera deputaților, proporția este următoarea: conservatori 10 din 65, liberali 50 din 101, socialiști 50 din 64.

Aviz măștrilor mășari. Se caută un măștru mășar pentru comuna Aga, spre care gravitează mai multe comune, fiind în loc țarg de săptămână iar azi-mâine și țarg de țară. În comună se așteaptă domeniul, care zi de zi are lipsă de mășari. Comuna e mixtă, români, nemți, slovaci etc. E de dorit ca să se ferească un măștru român, unica condițiune ar fi să nu fie alcoolist și va avea viitor strălucit.

Doritorii se pot prezenta la subscrisul, eventual la întrebări în scris să alătore 20 fil timbru postal.

Toate foile sunt rugate pentru reproducere. Aga, 8 Iulie 1912. *Filip Vuia*, preot.

Mulțămîță. Ni-se scrie: Frunzașul și de toți stimatul domn Nicolae Gostaie, proprietar în comuna Lăpușnic (Dobra), a binevoit a pune la dispoziția subscrisului suma de 20 cor. în scopul de a face cu elevii școlii confessionale din Briznic, o excursiune în opidul Hunedoara. Excursia a avut loc în 22 Maiu a. c., elevii au vizitat castelul lui Huniade, precum și fabrica de fier — și au rămas foarte impresionați de cele văzute.

Rog și pe această cale pe susnumitul domn donator — ca în numele elevilor mei — să primească sincerile mele mulțumiri. *Petru Incicău*, învăț.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru alită, unde se pot eumpara lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x A încetat! căderea părului, aceluia, care întrebuintează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui Dr. Sepetianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedică căderea părului și încetează total mătreața. De vânzare la **Toth Adorján**, drogheria la „Venus”, Lugoj-Lugos. Tot aici se capătă și renumita cremă „Venusul”.

CRONICA SOCIALA

Societatea pentru fond de teatru român.

Cercul Gherla al „Societății pentru fond de teatru român” își va ține adunarea generală cercuală în Gherla la 14 Iulie 1912. a. m. orele 11 în localitățile institutului „Economul”, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casarului.
4. Exmiterea unei comisii pentru a scrie membrii noi, și raportul acestei comisii.
5. Exmiterea alor doi delegați, pentru adunarea generală.
6. Eventuale propuneri.
7. Închiderea adunării.

Invităm cu plăcere pe toți membrii societății și pe toți aceia, cari poartă la inimă chestiunea teatrală română.

Gherla, la 5 Iulie 1912.

Dr. Cornel Rus,
president.

Dr. Andrei Macavei,
secretar s.

Concert în Ocna-Sibiului.

Intellectualii români din Ocna-Sibiului vor aranja Vieni în 12 Iulie st. n. seara la orele 9, ziua de sf. Petru, în sala dela „Hotelul Schuller” un concert cu concursul alor 2 elevi ai conservatorului din București, în favorul fondului ziaristilor noștri.

Petrecere în Hunedoara.

„Reuniunea femeilor române gr.-or. din Hunedoara” invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă, în 14 Iulie st. n. 1912 în pavilionul de vară al hotelului „Mercur” din localitate. Venitul se va transpune fondului „Reuniunii femeilor române gr.-or. din Hunedoara”.

Petrecere.

Senatul școlastic gr.-cat. din Habic invită la petrecerea ce o va aranja la 14 Iulie st. n. 1912 sub conducerea dlui David Roman. Venitul curat e destinat școlii. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. De beuturi și încvartirare se îngrijește comitetul aranjator, iar vuptualele sunt concrezute stim. familii.

Programa:

1. „Despre folosul însoțirilor”, disertație ținută de Arifon M. Popa, protopop.
2. „Singura poezie de David Roman, pred. de I. Mera.
3. „Săzătoare” cu tinerimea din loc.
4. „Tigana în căruță” dialog de E. Suci, predat de Mihail Matei și Vas. Pop.
5. „Cum să ajungem la cea mai bună și folositoră?” disertație de David Roman învățător.
6. „Nunta lui Pârjol”, teatru predat de tinerimea din loc. — După producție joc.

Concert și teatru.

Reuniunea gr.-cat. de cântări „Concord” din Oravița-rom. va aranja Sâmbătă la 13 Iulie st. n. 1912, în grădina dela „Coroana negară” din Oraviczabánya o serată sub conducerea dlui Ioan Bogdan învățător, cu următorul program: 1. I. Cucu: „Frunză verde cimbrisor”, cor mixt. 2. T. Brediceanu: „Sus în vârful dealului”, doină-solo, cântată de dl. Alexa Toc, cu acompaniament de armoniu. 3. I. Mureșan: „Iubirea născută”, cor mixt. 4. „Nepotul răsfățat” fară în 5 acte de Kotzebue, Suluț și Păcățian. 5. Juc. Începutul la 8 jum. ore seara.

Turnătorie de fer și fabrică de mașini societ. pe acții în

Oradea-Mare (Nagyvárad) Össi-tér.

Fabrică de mașini agricole, de pluguri și de șinuri pentru căi ferate înguste; construcții de fer, lucrări de comunicație, atelier pentru reparaturi, birou tehnic. TELEFON n-rul 342.

Petrecere de vară.

Teologii sălăgeni au onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc, că în acest an își vor aranja petrecerea de vară îndatinată în decursul unei curente în Jibou „Otelul Unio” în favorul bisericii greco-catolice române din loc. Invitățile vor urma mai târziu. V. M.

Mișcare culturală în Sebeș.

Instituțiile noastre culturale ș. a.: Despărțământul „Astrei”, Casina română și Reuniunea română de cântări din Sebeșul-săsesc vor aranja împreună în decursul anului mai multe sezoane literare, al căror program va fi compus din conferințe, declamări, cântări și producțiuni teatrale. La aceste sezoane literare pot participa toți membrii numitelor instituții precum și aceste persoane, cari vor primi invitații speciale.

Cea dintâi sezoane literară se va ține vineri 12 Iulie n. în sala cea mică sau în pavilionul de vară dela hotelul „La leul de aur”. Începutul la orele 2.

Petrecerea din Lipova amânată.

Din cauza sborului de Duminecă, petrecerea și reprezentarea de teatru anunțată pe Duminecă 14 Iulie, este amânată cu o săptămână. Suntem siguri că frații noștri din Lipova vor avea în chipul acesta prilejul să ia parte în mod demn atât la sborul lui Vlaicu, cât și la seara artistică din „Crucea-Albă”.

Prelegeri sociale.

Comitetul despărțământului Diciosânmartin al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român va ține la 12 Iulie a. c. două *prelegeri populare* și anume: la 9 ore a. m. în comuna Pocea Mediașului și la 11 ore a. m. în comuna Bazna la care invită cu dragoste pe toți în Pocea Mediașului, Bazna și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român. *Comitetul desp.*

PAGINI RASLEȚE.**Descoperirea Polului Sud.**

Îndrăzneala omenească nu are margini. După cucerirea polului Nord făcută de Peary, căpitanul Amundsen a înfipt bandiera sa la Polul Sud.

Amundsen, cunoscut lumii din voiajul ce a făcut cu Nansen spre Polul Nord, a pornit spre Polul Sud în vara anului 1910, cu „Fram” aceiaș corabie cu care a călătorit împreună cu Nansen.

Călătoria a fost foarte deficilă, și cu cât se apropiau de ținta lor, cu atât greutatea ce întâmpinau erau mai mari, mai ales că a trebuit să urce și să coboare o mulțime de munți. În timpul din urmă a călătoriei, expediția a petrecut aproape șase săptămâni pe înălțimi foarte mari, ajungând dese ori până la 3300 de metri deasupra nivelului mării.

Chiar Polul Sud este la o înălțime de 3200 metri, și respirația omenească se face foarte greu la altitudinea aceia. Amundsen a povestit că atât dânsul cât și tovarășii săi au putut să se nutrească totdeauna cu rația întregă, dar că și aceasta nu era de ajuns deoarece foamea nu are margini când se fac călătorii grele, în sanie. Când au ajuns la 85° 30', au omorât 24 din câinii lor ca să se hrănească cu carnea lor.

La întoarcere, nu s'au odihnit nici o zi, călătoreau cu ori ce vreme făcea și nu s'au oprit nici în ziua de Crăciun, pe care l'au făcut pe drum.

Un detaliu curios povestit de însuși Amundsen: în tot timpul călătoriei (din vara anului 1910, până în primăvara anului 1912) nici unul din ei nu s'a spălat nici măcar odată.

Brrr! Ce plăcere să călătorești așa!

Șerpi uciși de furnici.

Dacă n'ar spune-o savanți a căror seriozitate nu este pusă la îndoială, cu greu s'ar crede că în unele regiuni tropicale, cei mai temuți vrășmași ai șerpilor sunt furnicile.

Să nu credeți însă, că este vorba de inofensivele furnici ce unoăstem noi. Furnicile cari ucid șerpii sunt mari, roșii și nu ies nici odată din pădurile în cari trăiesc, iar dacă atacă șerpii, nu o face din ostilitate, ci ca să-i mănânce.

Când o comunitate de furnici simte un șarpe prin împrejurimi, prepară numai decât asaltul. Mii și mii de furnici se împart în regimente, în batalioane și toate deodată, într'un chip extraordinar de repede, atacă șarpele înțepându-l peste tot corpul, și mai ales în ochi.

Asaltul este așa de fulgerabil, încât șarpele nu are vreme să fugă, rămâne fără puteri, și moare în chip umilitor. Atunci furnicile încep să-i mănânce corpul, și nu se depărtează decât numai după ce a rămas numai pielea și oasele șarpelui.

Cum se cunoaște caracterul.

Ochiul — zice o vorbă bătrânească — este oglinda sufletului, dar dacă voim să ascultăm pe învățații moderni, trebuie să adăugăm că, nu numai în ochi, ci și în frunte, în sprâncene, ba chiar și în dimensiunile capului, se citesc calitățile sufletului și ale minții cuiva.

Astfel:

Capul, dacă este proporționat cu restul corpului, însemnează caracter echilibrat și forță de caracter. Capul dacă este mult mai mare, însemnează persoană grosolană, puțin inteligentă, capul dacă este mai mic, însemnează o persoană slabă de ingeri, minte slabă, sănătate delicată.

Fruntea ar trebui să fie măsura facultăților intelectuale, a gândirii și a calităților sufletești, și — pentru ceice vor s'o examineze — se prezintă sub trei forme: fruntea perfect perpendiculară; fruntea bombată la rădăcina părului și intrată spre sprâncene; fruntea bombată la sprâncene și intrată la rădăcina părului.

Cine are sprâncenele eșite afară, este energetic, urmând pasiunea momentului, și rare ori greșește, de oarece posedă un instinct, care îl conduce pe calea bună a vieții.

Cine are o frunte înaltă, este o persoană care reflectează mult, înainte de a începe ceva. Persoana activă se cunoaște după fruntea joasă și genele mari; persoana foarte inteligentă, după tâmpilele mult dezvoltate.

Fruntea înaltă la tâmpile, dar joasă în mijloc, însemnează memorie tare și mult echilibru în judecată.

Dar mai ales în ochi se citește mai bine caracterul.

Împărțind ochii în două mari clase, în ochi închiși și ochi deschiși și, ochii închiși reprezintă forța, pe când cei deschiși slăbiciunea, sau cel puțin caracter blând.

Ochii negrii — de fapt ochii nu sunt negrii ca cărbunile, ci de o culoare portocalie foarte închisă, care pare neagră din pricina albului care o încunjoară — denotă calități intelectuale vii, precum și un temperament vioi. Cine are ochi albaștrii deschiși, este modest și nepretențios: se mulțumește cu puțin. Ochii verzi, înseamnă falsitate, autoritate; ochii căprui înseamnă echilibru, dragoste. Ochii persoanelor de geniu nu au o culoare fixă.

În a judeca caracterul unei persoane după ochi, nu este de ajuns numai culoarea lor, ci un mare rol îl joacă expresia, care denotă de multe ori, mult mai clar caracterul persoanei.

Persoanele cari au pleoapele lungi, în general reflectează puțin, iar persoanele cari au pleoapele pe jumătate lăsate peste ochi sunt persoane ferme și echilibrate.

...Cetitorule dacă te găsești printre persoanele cari poartă semnele unui caracter puțin măgulitor, nu te preocupa, căci foarte dese ori, chiar și știința se înșală cum se înșală tot ceia ce vine dela natura umană și ceace îți spusei eu mai sus, socotește mai mult ca o curiozitate interesantă, care nu are și nici nu pretinde să aibă forța unei legi absolute... Și astfel, ne împăcăm.

Valoarea alimentară a ciupercilor.

Sunt ciupercile un aliment de valoare? Cercetările științifice făcute asupra ciupercilor, au dat ca rezultat următoarele cifre: ciupercile conțin la sută 91 părți de apă, pe când carnea conține 73; 4, 68 de materii azotoase, iar

carnea 20, 59; 3, 45 zahăr, iar carnea de fel.

Prin urmare, ciupercile sunt un aliment mai puțin bogat dar mai complex decât carnea.

S'ar putea ca cineva să trăiască mâncând numai ciuperci? Da, dar ar trebui să consume 5 chilogr. și 700 de grame pe zi cel puțin, ca să aibă cantitățile necesare de trai.

Atunci? Mai bine un biftec la grătar: și mai ieftin și mai bun la gust.

Roma, Iulie 1912.

Dr. P. Robescu.

Bibliografie**Anunț literar.**

În săptămâna viitoare va apare în editura librăriei „Doina” din Beiuș iarăș o carte interesantă. Societatea „Petru Maior” a studenției noastre universitare din Budapesta, a luat anume laudabila hotărâre să tipărească o carte, cuprinzând istoricul acestei însemnate instituții ce avem în capitala țării. Cartea va mai cuprinde însă o seamă de articole și bucăți literare originale, scrise de cei mai buni scriitori ai noștri, precum și o imagine completă a memorabilor serbări semicentenario ce s'au desfășurat anul acesta în April și sunt încă în viaa amintire tuturor.

Abonamentele se pot adresa de pe acum d-lui Victor Popovici, student universitar. Adresa în Geoagiu (Algyógy), comitatul Hunedoarei. Prețul 1 cor. plus 10 fileri pentru porto.

A apărut: A. Maior, Făt frumos, poem dramatic în 4 acte. (Cluj, tipografia „Carmen”) Prețul 2 lei.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 26, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga: A murit Caragiale... I. L. Caragiale: Amici. George Gregorian: Pe Golgota (poezie). Veniamin Negru: Autorul lui Chicoș Rostoganu. Ecaterina Pitiș: Cântec (poezie). A. Vlăduță: Caragiale. (*): O descriere a lui Caragiale. I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman). G. Rotică: Cântec de primăvară (poezie). Cronici: Caragiale și critica literară. Însemnări: Moartea lui Caragiale. Vlaicu la Viena. Ilustrații: G. Coșbuc și I. L. Caragiale. Caragiale cu poezii Șt. O. Iosif și Octavian Goga. I. L. Caragiale.

POȘTA REDACȚIEI

A. Timpănar. Anunțul a întârziat pentru Duminecă.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Terentius Bugariu, Timișoara. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1912.

Virgil Simeon. Lugoj. Pentru „Românul” s'a computat 15.20 cor.

Rugăm pe abonatul care s'a mutat în Budapesta VII Bethlen u. 11 sz. 1. să ne comunice și numele că numai așa îi putem trimite ziarul.

Aceiaș răspuns și abonatului care s'a dus în N. Lindewiese, Silezia.

D. I. Lăpădatu. Săliște. Anunțul trimis numai pe lângă taxă se poate publica și costă 2 coroane.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

**„VĂROSMAYOR SANATORIU
:: ȘI HYDROTHERAPIE” ::**

Budapest, Városmajor-u. 64.

Director:

Dr. ADALBERT COSMUTZA.

Caut

un candidat de avocat

cu praxă cu aplicare momentană, pe lângă condițiuni favorabile

Dr. George Drimba
advocat în Cobalm-Köhalom

Gustați
Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru.”

VINURI
vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**, căci vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94. Šiller — 62. Carbenet alb K — 90 litru.

Vin din anul 1911 K — 54 și 56 litru. Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

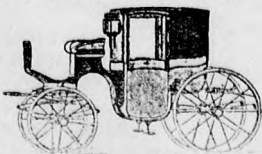
Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat
ARAD, str. Teleki nr. 19.

Primește ori-ce lucrări
: în branșa aceasta. :
Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețurile cele mai moderate.

Decorat cu medale de aur la ex. agricolă din Lugoj.
DICSICS B. IGNACZ,
succesorul lui Bálint Dicsics.
Atelier de trăsuri, șele și lustruire.
LUGOJ, strada Nița Popa
lângă biserică gr.-orientală rom.
Pregătește toffelul de trăsuri și căruțe precum și lucrări de dogărie și făurărie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine

CZIGLER ȘI MOLNÁR
PICTORI DE ODĂI ȘI VĂPSITOBI.

ARAD, strada Kossuth n-rul 38.
Telefon 844.

Preluăm în loc și în provincie toffelul de lucrări în stil românesc, dela executările cele mai simple până la cele
:: mai impodobite. ::

ÎN ATENȚIA BUNELOR ECONOMICE!

Pravul de galițe cel mai bun și mai sigur leac contra clumel și holerei de galițe.

O multime de scrisori de recunoștință.
— 1 cutie 1 coroană 60 fleri. —

Pravul de molii cel mai bun mijloc pentru păstrarea perdelelor, covoarelor și îmbrăcămintelor, etc., etc.
Prețul: 70 fleri.

Se poate cumpăra dela farmacia „SZENT HÁROMSÁG” alui

BRAUN ERNO

Timișoara (Temesvár-Józsefváros) str Bem 30

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abateră dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și
:: nu se frâng. ::

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. **BERTALAN KURZER** și
ERNŐ VIDOR de Márffy.

Dacă îți asudă picioarele întrebă-
intează renumita

„Cremă de piu a lui ERÉNYI”

1 borcan mare . . . 1 cor.
1 borcan mic . . . 60 fl.

Se poate cumpăra în toate drogheriile, prăvăliile de galduterii și ghete și în toate bărbieriile, precum și dela preparatorul

TIVADAR ERÉNYI

ARAD, Strada Aulich Lajos n-rul 20.

MAGAZIN IEFTIN

Nouă prăvălie de modă pentru femei.

Aduc la cunoștința on. mei foști mușterii și on. public, că am deschis

**magazin de stofărie, mărun-
țișuri și de modă pt. femei**
în Arad, strada Lázár Vilmos.
(Vis-à-vis de farmacia Földes.)

On. public în interesul său să binevoiască cât mai curând a se convinge, fără obligamen-
tul de a cumpăra, despre prețurile mele tot-
deauna moderate.

1 m. grenadin dela 70 fl. în sus.
Pânză englezească dela 56 fl. în sus.
Madelra, brodată dela 70 fl. în sus.
Batist de mătăsa, în color, dela 78 fl. în sus.
Cartoane dela 45 fl. în sus.
Stofe dela 96 fleri în sus.
Mătăsuri în orice culoare dela 86 fl. în sus.
3 părechi de clorapi pentru bărbați 1 cor. 10 fl.

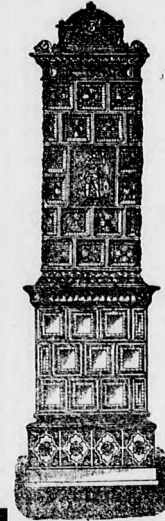
Rugând binevoitorul sprijin, sunt
cu deosebită stimă:

SZEGFÜ MANÓ és T-sa.

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cu-
ptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă on. public din
loc și jur magazinul lui
bogat asortat cu *cuptoare
de olane și maiolică,
sigure de foc, în stil
modern și în diferite cu-
lori, cu aparat de fierț în
grabă, 25% economie în
material de încălzit. —
Pregătește, reparaază și
clădește căminuri și ve-
tre de fierț. Comandele
din provincie se execută
grabnic, punctual și cu
prețuri convenabile, pe
lângă garanță de 2 ani.*

VIRÁG és FARAGÓ

FABRICANT DE ARTICLI pentru INDU-
STRIA FERULUI și pentru ECONOMIE

BUDAPESTA, VII., str. Ilka nr. 11. R.

EXECUTĂ OBIECTE DE FER
PENTRU FABRICI, GRAJDURI,
SUPEREDIFICATE ECONOMICE,
FLORĂRII ȘI VERANDE
CU PREȚURILE CELE MAI
CONVENABILE. — LA CERERE
CU PROVOCARE LA ZIARUL
„ROMÂNUL”, TRIMET CATA-
LOG DE PREȚURI GRATIS și
: : FRANCO : :

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS
păpușar,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii
Bistrița — Besztercze.

10% economie la comande
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

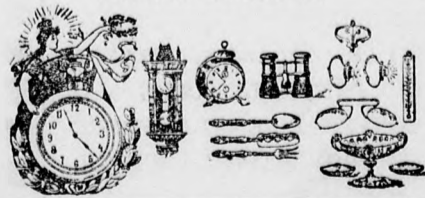
Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăți chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spal cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Baltoane de piele le coloz în colori închise.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

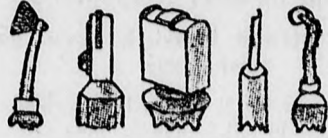
în Orăștie Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, prețis și ieftin. Serviciu conștiințios.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

BICICLETE

nume mondial:

DE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6.
Catalogul de lux 1000 cu de chipuri se trimite gratuit.

Kratochvill Ágoston

turnătorie de lucrări de artă și firme
Budapesta, VII., Cserhát-u. nr. 22.

Fond. în 1899. Telefon: 28—35.
N-rul casei de păstrare poștală reg. ung. 15545.
(Notă Clearing.)

Table de firmă vârsate din bronz și zinc pentru ofițeri, medici, avocați, ingineri, arhitecți, execută frumos și modern. Cea mai mare fabrică în branșa aceasta în Ungaria.
— Prețuri de fabrică. —

Correspondență în limbile maghiară și germană

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sátmar — Szatmár,
str. Atilla nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanția.

Stoboare de sârmă
tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

KLEIN ISTVÁN,

fabrică pentru împletituri de sârmă,
Szeged, Kelemen utca 4 sz.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice. **Cele mai frumoase rețele!** Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schinte, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru fereste de ori-ce mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt
Prospect de prețuri trimis gratis.

: Atenție de croitorie :

Ioan Avram,

— Bistrița —

Strada Iemnelor Nr. 63.

În casa Dr. Onișor, peste drum de casa comitatului.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am deschis modestul meu

atelier de croitorie

în strada Iemnelor nr. 63, unde l-am mărit și aranjat după cele mai nouă recepțiuni, astfel că acum sunt în plăcuta poziție de-a putea ținea în depozit permanent o cantitate însemnată de stoffe și alți articli de branșă. — Materialul este cel mai bun, prețuri cât se poate de moderate, comanda urgente se efectuează în cel mai scurt timp.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Mobile in toate stilurile * **moderne**
cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

EMIL PETRUȚIU

fabrică de mobile

— Telefon nr. 47 cu legătură în întreg comitatul. —

NAGY-SZEBEN
Salzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă
zilnic deschisă, fără
silă de cumpă-
rare.

Nouă mină de cărbuni pe linia ferată cenădană

Atragem atențiunea on. proprietari de ma-
șini de imblătit asupra acestei noi mine
de cărbuni, de unde pot primi cărbuni
fără praf și curățiți. Totodată atragem a-
tențiunea și a acelor cari se ocupă cu

Încălzirea cazanelor oricui arderea țiglelor

Cu proiecte de speca și orice explicați
servește cu plăcere

Körösvölgyi kereskedelmi és ipari szövetkezet, Honctő.

In atențiunea economilor!

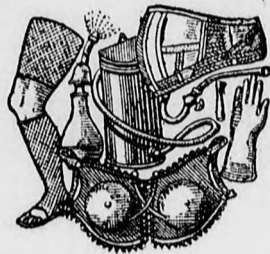
SACI și ÎNVĂLITOARE
pentru mașini, de calitate
bună și cu prețuri ieftine

se pot procura dela firma

Braun Miksa

ARAD, piața Boros Béni nr. 2. Telefon nr. 594.

Mustre și prospecte se trimit franco.

Corsete artistice
pentru corp și ortopedie

se execută cu specialitate și con-
științios după măsură la

Guidó Becsi

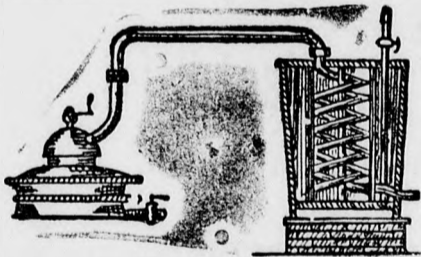
bandagist și ortopedist

Sibiu, str. Reisper nr. 7.

Totfelul de suspensorii cu prețurile cele mai
ieftine. — Serviciu prompt.

Totfelul de reparări se execută prompt.

CAZANE pentru ferberea rachiului

Aranjamente
pentru fabrici de
SPIRT.

MAȘINI pentru stre-
curatul vinului și pen-
tru opărirea vaselor.

Prețuri moderate!
Condiții favorabile
de plătire!

MAGYAR RÉZMŰÁRUHÁZ, RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Ujpest, Strada Gyár nr. 15.

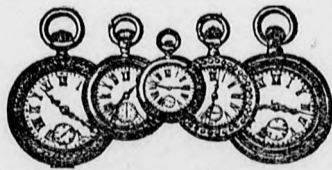
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și articli optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

Toate reparaturile se ex-
cută prompt și cu garanță.

Prețurile de reclam ale noiei prăvălii de lucruri de mână!

KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgon).

1 perină brodată și montată dela — — — — — Cor. 5.—
1 fugar sau millieu brodat dela — — — — — " 5.—
1 garnitură perdele brodate, 2 aripi, 1 draperie — — — — — " 17.—
1 măsai brodat dela — — — — — " 15.—
1 m. congru brodat pentru dulap dela — — — — — " 2.—
1 buc. muștră de congru, fugar sau millieu dela — — — — — " 3.—
1 buc. perină-congru, muștră dela — — — — — " 3.—
1 păreche ghetă de casă dela — — — — — " 1.50
1 vestă p. bărbați, începută, dela — — — — — " 6.—

MARE ASORTIMENT DE ACOPERITOARE DESEMNATE
SI INCEPUTE PENTRU PIANE SI CIMBALE:

1 b. fugar-ajour sau millieu desemnat dela — — — — — Cor. 1.—
1 b. perină-artistică engleză desemnat dela — — — — — " 2.40
1 garnit. acoperitoare de masă cu 6 servete cu tivit. ajour 6.—
1 b. fugar-Madeira sau Richellen ori millieu dela — — — — — " 2.—
Materii de congru pentru perdele, dela — — — — — " 1.20
Materii înguste pt. bucatărie, desemn, 1 m. — — — — — " .16
Scutitoare de părete, desemn, dela — — — — — " .60
Scutitoare de părete, brodate, dela — — — — — " 1.20
Mat-înguste p. bucatărie, brodate, dela — — — — — " .70

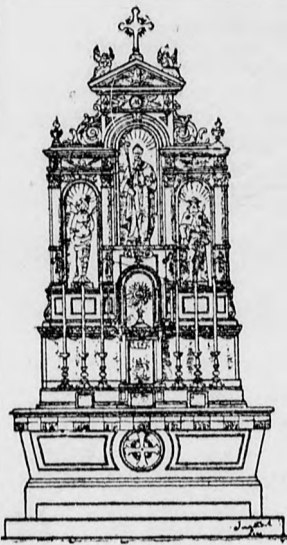

MUȘTERILOR MEI LE IMPRUMUT MODELE IN MOD GRATUIT.

Mare magazin de vitraje, store, bonfem și aripi de perdele. — Asortiment bogat.

Hanel Róbert și Fiul

BUDAPESTA, VII, Ovoda utca nr. 40.
Atelier pentru aranjarea bisericilor.

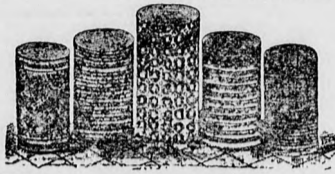
Execută: Iconostase, icoane sfinte, fântâni pentru botez. Serii de icoane, aranjamente în orice stil pentru biserici, sfeșnice, candelabre, etc. Dantele artistice lucrate cu mâna. — Prospecte, desemnuri la dorință se trimit gratis.

Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agencia principală pentru Ungaria-de-Sud:
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN
IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

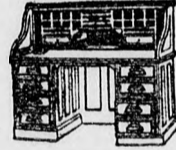
(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belyáros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și tofelul de rechizite dactilografe fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și tofelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

MAXIM I. VULCĂ

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

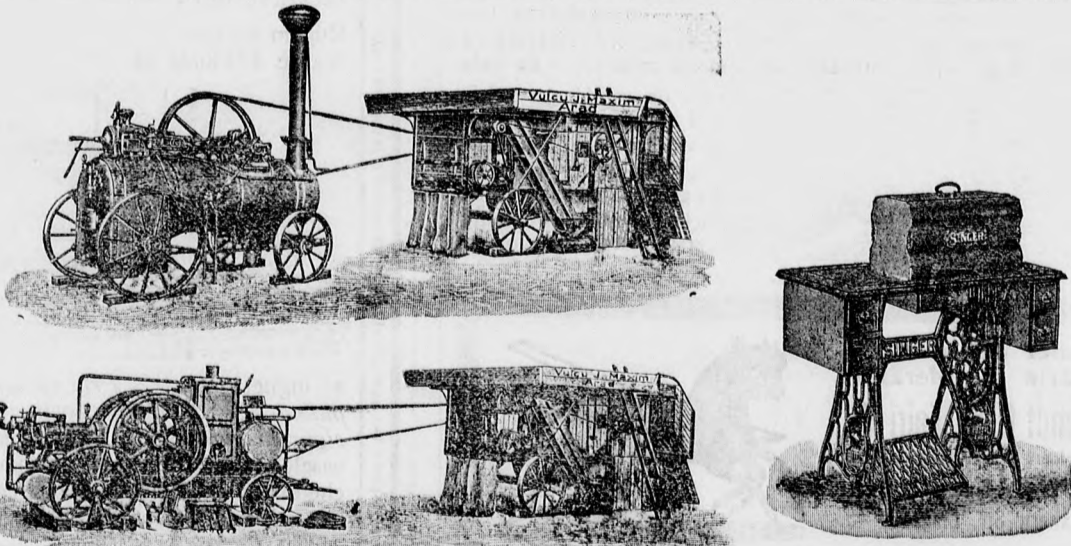
ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cermic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară,

curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăfat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câțiva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajez.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fleri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fl.

Prăvălie bună

frumos mobilată, e în centrul românească a Nádlaclului (Nagy-lak) de preluat cu sau eventual și fără mărfuri. Informațiuni dă Toma Cizmasiu, Nagy-lak, ori proprietarul Mihai Șorban, Halle Saale, Germania, Wilhelmstrasse 16.

Caut de soție

o fată orfană, cu zestre de câteva sute de coroane (spre depunerea unei liferații sigure). Este de lipsă să știe perfect limba germană. Adresa la administr. z arului sub „Străin de jumătate”.

La institutul

„VIRGIL POPESCU” din București strada Armenească 1 sunt libere mai multe posturi de pedagogi și repetitori, pentru cari se primesc tineri muncitori, cari urmează cursurile la vreauna din facultățile din București.

De inchiriat

3 odăi cuină, odaie de scaldă și toate cele de lipsă în zidirea „Românului”.

Invățacel

afă aplicare în legătoria de cărți: Iustin Ardelean. Arad str. Weitzer nr. 13.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și mier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canne pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani. Catalog trimis gratuit și franco.

Polacsek Henrik,

strungar artistic

Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lignum-Sanctum, apoi articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum: bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rapentru ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în întreprindere toffelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincii se execută prompt și solid.

Hegyi János,

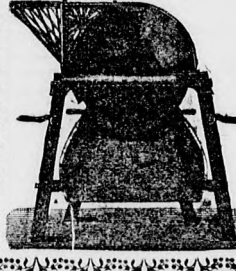
măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă.

Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

(Casa proprie) Aiud—Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea be mașini agricole și industriale. La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexceptionabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitor la bransa aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și cumpene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau cu garanție și condițiuni de plătire și în rate.

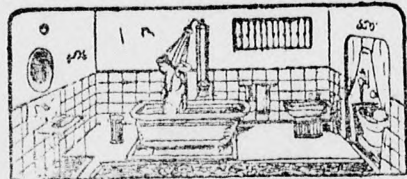
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și anteprișă de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Atelier de curelărie, țelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru oi și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparațiile se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

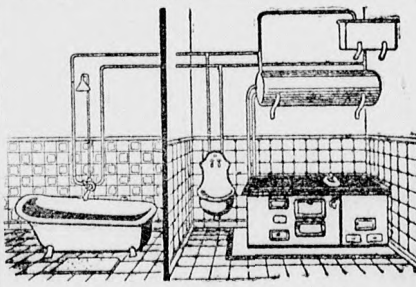
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în SIBIU, Elisabetgasse Nr. 50

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clouzetuli rezistent la îngheț,

invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de

a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!